

Agentschap
Ondernemen

Vlaanderen
In Actie
Pact 2020

**Het Agentschap Ondernemen
en het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid "Hermesfonds"**

Jaarverslag 2009

Vlaamse Overheid
Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel

Woord vooraf

Van de heer Bernard De Potter, Administrateur-generaal van het Agentschap Ondernemen en leidend ambtenaar van het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid.

Het voorbije jaar was een bijzonder jaar voor het Agentschap Ondernemen. 2009 was immers het jaar waarin het Agentschap Ondernemen in haar huidige vorm geboren werd als een fusie van het Agentschap Economie en het Vlaams Agentschap Ondernemen. Deze fusie werd in het voorjaar van 2008 aangekondigd door de Vlaamse regering en werd op 1 januari 2009 een feit. 2009 was voor het Agentschap Ondernemen dan ook een transitiejaar waarin het Agentschap langzaam verder vorm kreeg.

Met de oprichting van het Agentschap Ondernemen en de publicatie van het oprichtingsbesluit van het Agentschap Ondernemen op 30 januari 2009, was de fusie van deze twee agentschappen immers nog niet volledig afgerond. De publicatie van het oprichtingsbesluit was een eerste belangrijke stap waarin de missie en visie van het Agentschap Ondernemen en de kerntaken duidelijk afgelijnd werden, maar zowel juridisch als naar organisatiestructuur en de opbouw van een gemeenschappelijke organisatiecultuur werden er in 2009 nog belangrijke initiatieven opgestart.

In eerste instantie werd op 31 maart een kick off event gehouden om de start van het nieuwe agentschap aan het grote publiek, de bedrijven en de bedrijvenorganisaties kenbaar te maken. Daarop werd waarop de dienstverlening van het Agentschap Ondernemen voorgesteld .

In mei 2009 werd de fusie juridisch afgerond met de publicatie van het migratiebesluit waarin het personeel van het Vlaams Agentschap Ondernemen overgeheveld werd naar het Agentschap Ondernemen. Daarnaast werd in juni eveneens het ventilatiebesluit van kracht waarin de fusie begrotingstechnisch geregeld werd.

Om een gemeenschappelijke organisatiecultuur tot stand te brengen en de personeelsleden te betrekken bij het veranderingsproces, werd een organisatiebreed visietraject opgezet om de eerder abstracte visie uit het oprichtingsbesluit te vertalen naar de concrete dagdagelijkse werking van de personeelsleden. In diverse werkgroepen kregen de personeelsleden de mogelijkheid om vrijuit hun mening en suggesties aan te brengen om samen een nieuwe toekomst uit te bouwen. Hierbij was het vooral de bedoeling om naar elkaar te luisteren, elkaar beter te leren kennen en begrijpen. De apotheose van dit visietraject was de visiedag op 8 december in aanwezigheid van de meeste personeelsleden en de Vlaamse minister-president Kris Peeters.

In het oprichtingsbesluit van het Agentschap Ondernemen staat vermeld dat het agentschap zijn taken zal uitvoeren in complementariteit met de bedrijfsorganisaties. Om de taken wederzijds op elkaar af te stemmen werd dan ook een overleg opgestart met de bedrijfsorganisaties teneinde samen te streven naar meer en sterker ondernemerschap in Vlaanderen.

2009 was niet alleen het jaar waarin een nieuw agentschap opgericht werd, het Agentschap Ondernemen kreeg dat jaar eveneens een nieuwe voorgedijminister: Vlaams minister-president Kris Peeters. Uiteraard werden er bij de opstart van de nieuwe Vlaamse regering ook andere beleidsaccenten gelegd. Om deze beleidsaccenten verder te concretiseren in nieuwe initiatieven ter stimulering van het ondernemerschap werd de beleidsnota economie 2009-2014 opgemaakt.

Hoewel er zeer grote inspanningen geleverd werden om het veranderingstraject tot een goed einde te brengen werd de reguliere werking van het Agentschap Ondernemen in 2009 uiteraard niet uit het oog verloren en werden er op dat vlak ook goede resultaten geboekt. Dit jaarverslag biedt een overzicht van de subsidies, steun en diensten die het Agentschap Ondernemen ter bevordering van het ondernemerschap in 2009 aangeboden heeft.

Bernard De Potter

Inhoud

Woord vooraf.....	2
Inhoud	4
Inleiding.....	8
1. Algemene voorstelling van het Agentschap.....	8
2. Organigram.....	10
Werking van het Agentschap Ondernemen & vastleggingen op het Hermesfonds	11
1. Steunmaatregelen om ondernemingen in hun competitiviteit te ondersteunen.....	11
1.1 De groeipremie via een oproep organiseren en beheren.....	11
1.2 Steun verlenen aan ondernemingen voor strategische investerings- en opleidingsprojecten	15
1.3 Toekennen van een rentetoeelage in het kader van hinder door openbare werken ...	18
1.4 De ecologiepremies type “open systeem” afhandelen	21
1.5 De ecologiepremies via een oproep organiseren en beheren	26
1.6 De goedgekeurde expansiedossiers afhandelen	30
2. Het ondernemerschap bevorderen	32
2.1 De oproep ondernemerschap organiseren en beheren	32
2.2 Uitbouw van het Vlaams Ondernemerschapbevorderend Netwerk (hierna: VON) .	32
2.3 De oproep brugprojecten economie-onderwijs organiseren en beheren	34
2.4 De oproep peterschapsprojecten organiseren en beheren.....	35
2.5 Kmo-portefeuille	36
2.6 Ad hoc subsidies toekennen	39
2.7 Design Vlaanderen.....	40

2.8 Ondernemingsplanwedstrijden organiseren en beheren	40
2.9 Vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen (hierna: "Vlajo")	40
2.10 Het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg VZW (hierna: "het VCK")	42
2.11 Afbetaling aan het IWT voor de Vlaamse Excellentiepolen	43
2.12 Overdrachten aan IWT ter uitvoering van projecten generaties.....	44
3. De omgevingsfactoren faciliteren	45
3.1 Aanzet tot monitoring van de ijzeren voorraad aan bedrijven-terreinen: "atlas zoeklocaties" en opmaak ruimtelijk-economische kaart.....	45
3.2 Verdediging van de ruimtelijk-economische invalshoek door advisering	47
3.3 Subsidiëring van de (her)aanleg van bedrijventerreinen.....	49
3.4 Subsidiëring van de bedrijvententra en doorgangsgebouwen	51
3.5 Aanzetten tot activering en verduurzaming van bestemde terreinen	52
3.6 Verwerven en ter beschikking stellen van strategische regio-specifieke informatie...53	
3.7 Ondernemingsvriendelijke gemeente.....	55
4. De Europese middelen optimaal aanwenden	57
4.1 Een efficiënt beheer van het EFRO - fonds: doelstelling 2-gebieden.....	57
4.2 Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: transnationale programma's - Doelstelling-3 – Interreg	59
4.3 Herverdeling vanuit WSE voor projecten met EFRO-cofinanciering.....	61
4.4 Het Enterprise Europe Network Vlaanderen (EEN)	62
5. Dienstverlening aan ondernemingen	64
5.1 Hervorming van de dienstverlening.....	64
5.2 Sensibiliseren en informeren.....	65

5.3	Individuele dienstverlening.....	69
5.3.1	Eerstelijnsadvies.....	70
5.3.2	Accountmanagement.....	71
5.4	Bijzondere opdrachten en projecten	78
5.4.1	Brownfieldconvenanten	78
5.4.2	Strategisch Ondernemen.....	79
5.4.3	Zelfstandige kinderopvang	80
5.4.4	Rationeel Energiegebruik in kmo's	82
5.4.5	KMO-IT	82
5.4.6	Intellectuele Eigendom in kmo's	83
5.4.7	De implementatie van de Europese Dienstenrichtlijn (EDRL)	85
5.5.	Design Vlaanderen.....	86
5.5.1	Bedrijfsgerichte acties	86
5.5.2	Promotie van design.....	89
6.	Overzicht van de uitbetalingen op het Hermesfonds	91
	Interne werking van het Agentschap Ondernemen	93
1.	Het uitvoeren van controles in het kader van de subsidiëring	93
2.	Personeel en HRM	99
2.1	Kengetallen personeel	99
2.2	2009 – een bijzonder overgangsjaar voor het personeel	100
3.	Communicatie.....	102
3.1	Roadshows, infosessies & beurzen	102
3.2	Mediacampagnes.....	103

3.3 Nieuwsbrief	104
3.4 Website	105
4. Informatiseringsprojecten	106
4.1 Integratie van de netwerken.....	106
4.2 Management Informatie Systeem (MIS)	106
4.3 Document Management Systeem voor poststukken (DMS Post).....	107
4.4 VON-ONLINE	108
4.5 Economy IV (ondernemingsfoto).....	108
4.6 GIS en databanken	108

Inleiding

1. Algemene voorstelling van het Agentschap

Sinds begin 2009 kunnen ondernemers terecht bij het 'Agentschap Ondernemen' – een fusie van het Agentschap Economie en het Vlaams Agentschap Ondernemen. Het agentschap wil de drijvende kracht zijn achter meer en sterker ondernemerschap in Vlaanderen.

Stimulerende regisseur

Het Agentschap Ondernemen wil het ondernemerschap aanmoedigen en bijdragen tot de ontwikkeling ervan. Daarbij wil het ondernemingen in hun concurrentiepositie ondersteunen en bijdragen tot de opbouw van stimulerende omgevingsfactoren voor het ondernemen.

Uiteraard speelt het agentschap ook actief in op de beleidsaccenten die de Vlaamse Regering legt, zoals de vergroening van de Vlaamse economie. Het stimuleert bedrijven aan de hand van steunmaatregelen, informatie en advies om 'open' te ondernemen.

Om te komen tot meer en sterker ondernemerschap treedt het Agentschap Ondernemen in de eerste plaats op als regisseur. Het ondersteunt en stimuleert andere actoren – bedrijfsorganisaties, steden en gemeenten, ... – een bedrijfsvriendelijk beleid te voeren en projecten op te zetten die het ondernemerschap ten goede komen.

Complementaire speler

Daarnaast treedt het Agentschap Ondernemen op als actor en staat het – complementair met de verschillende bedrijfsorganisaties – ondernemingen actief bij met informatie en advies.

De kerntaken:

- sensibiliseren, informeren en adviseren van ondernemers omtrent de verschillende aspecten van (duurzaam) ondernemerschap;
- stimuleren van ondernemerschap in Vlaanderen aan de hand van subsidies;
- het uitvoeren van beleidsopdrachten.
- Informeren, adviseren en sensibiliseren

Het Agentschap Ondernemen heeft in elke provincie een multidisciplinair team van medewerkers die informatie en advies geven aan ondernemingen over de verschillende manieren waarop de overheid hen kan ondersteunen.

Zo informeert en adviseert het Agentschap Ondernemen, ondernemers bijvoorbeeld over de financiering van hun onderneming en over het belang van een goed ondernemingsplan, begeleidt het Agentschap hen bij het zoeken naar een geschikte locatie voor hun onderneming en ondersteunt het hen bij de vergroening van hun onderneming (energie- en eco-efficiëntiescans),...

Een volledig overzicht van de dienstverlening van het Agentschap ondernemen vindt men op www.agentschapondernemen.be

Subsidieportefeuille en beleidsopdrachten

Daarnaast beschikt het Agentschap Ondernemen over een subsidie-enveloppe van zo'n 300 miljoen euro om bedrijven en bedrijfsorganisaties te ondersteunen: de kmo-portefeuille, de ecologiepremie, de strategische opleidings- en investeringssteun en de steun voor hinder bij openbare werken.

Het Agentschap Ondernemen stimuleert het ondernemerschap ook via tal van projecten zoals de oproep ondernemerschap, oproep peterschap en oproep brugprojecten economie-onderwijs.

Daarnaast wil het Agentschap bijdragen tot voldoende ruimte om te ondernemen via steun voor bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen.

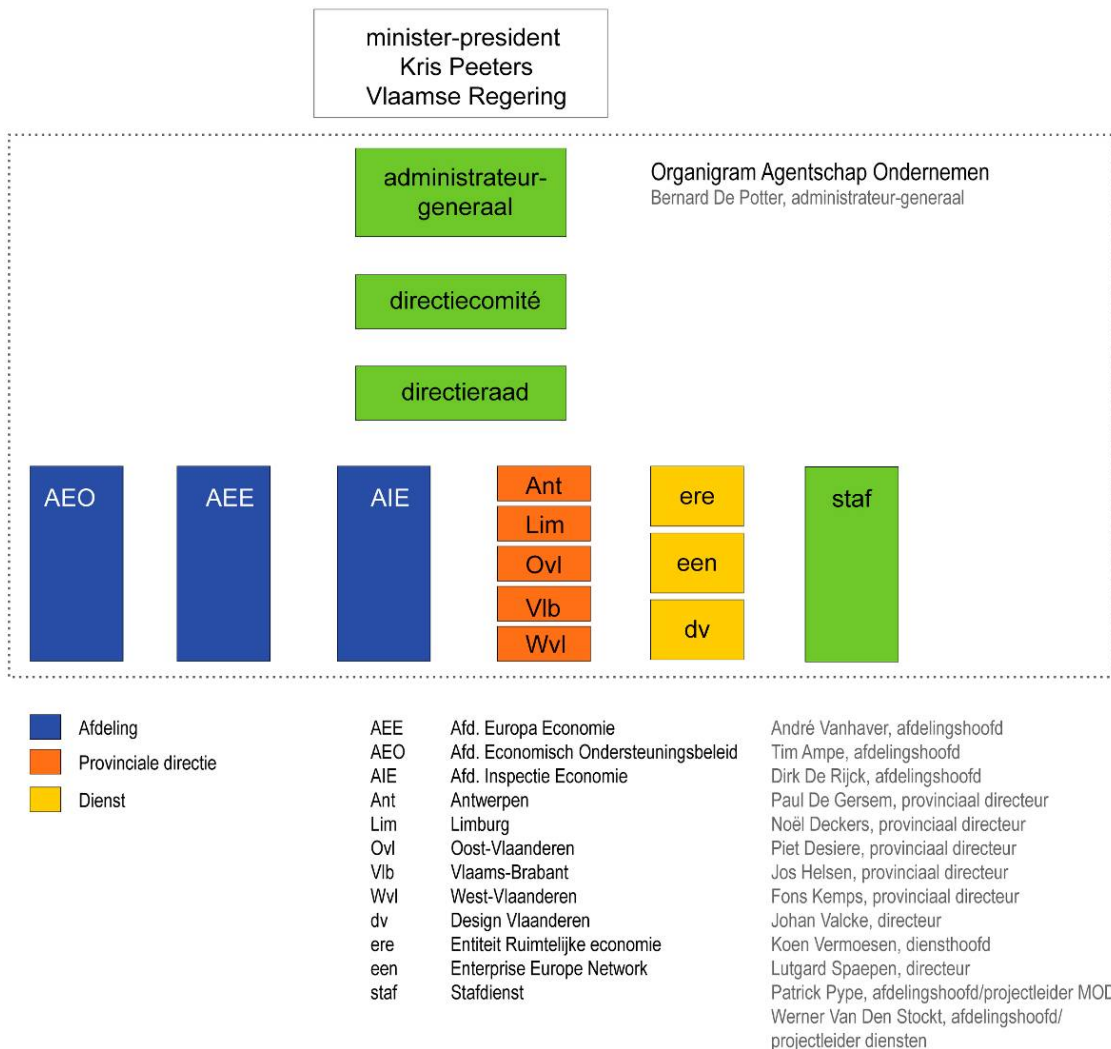
Een aantal specifieke beleidsopdrachten liggen in het verlengde van de kernopdrachten. Zo onder meer het voeren van een specifiek beleid gericht op bedrijven in moeilijkheden (preventief bedrijfsbeleid), het ondersteunen van de brownfieldcel, de uitbouw van een Uniek Loket in het kader van de Europese Dienstenrichtlijn, specifieke trajecten voor (startende) ondernemers in de zelfstandige kinderopvang, het ontwikkelen van de gazellesprong die snelgroeïende ondernemingen moet aanzetten tot internationalisering, het ondersteunen van een IT-KMO loket.

Agentschap Ondernemen en Europa

Het agentschap is ook beheerder van het EFRO-programma in Vlaanderen. Met dit programma stimuleert het de kenniseconomie, ondernemerschap, ruimtelijke economische en stedelijke ontwikkeling. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de provincies en de steden Antwerpen en Gent.

Ook grensoverschrijdende samenwerking op deze domeinen wordt ondersteund in verschillende INTERREG-programma's. En als knooppunt binnen het Enterprise Europe Network bevordert het agentschap samen met het IWT het internationaal zakendoen.

2. Organigram

Werking van het Agentschap Ondernemen & vastleggingen op het Hermesfonds

1. Steunmaatregelen om ondernemingen in hun competitiviteit te ondersteunen

1.1 De groeipremie via een oproep organiseren en beheren

Wettelijk kader

- 10 oktober 2003: Besluit van de Vlaamse Regering (hierna: "BvR") tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor investeringen in het Vlaamse Gewest.
- 18 november 2003: ministerieel besluit (hierna: "MB") tot uitvoering van het BvR van 10 oktober 2003 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor investeringen in het Vlaamse Gewest.
- De latere wijzigingen aan voormeld BvR en MB zijn raadpleegbaar op www.vlaanderen.be/groeipremie
- Per oproep (call): een MB dat de oproep regelt en een MB met de rangschikking van de deelnemende ondernemingen.

Budgettaire allocatie: rubriek 51.15

De budgettaire enveloppe voor de laatste call werd al vastgelegd in 2008 ; de rangschikking van deze call gebeurde echter pas in 2009.

Toelichting

Gegevens van de call gerangschikt in het jaar 2009.

In 2009 werden geen calls meer opengesteld. Het budget dat initieel voorzien was voor de groeipremie werd toegevoegd aan het budget van de ecologiepremie.

De laatste call van 2008 liep tot 24 december 2008 en werd afgehandeld in de maand april 2009 zodat de gegevens van deze call in dit jaarverslag opgenomen worden.

De cijfers hierna betreffen de 3de call van 2008 die gerangschikt werd bij ministeriële beslissing van 16 april 2009.

Tabel 1: Groeipremies volgens de laatste call van 2008 gerangschikt in 2009

Call	Behandelde aanvragen	Gunstig gerangschikte projecten	Investeringen	Toegekende groeipremies	Gem. steun-%	Gemiddeld groeipremie / dossier	Gem. invest./ gunstig gerangsch. dossier.
2008 (3)	850	127	169.724.494	15.793.115	9,31%	124.355	1.336.413

Voor de laatste call gerangschikt in 2009 werden 850 ontvankelijke aanvragen ingediend, dit zijn aanvragen die worden opgenomen in de rangschikking. Hiervan werden 127 aanvragen of 14,94 % gunstig gerangschikt waaraan bijgevolg een groeipremie werd toegekend. Aan een middelgrote onderneming werd 5% steun op het subsidiabele investeringsbedrag (d.i. na afschrijvingsaftrek) toegekend, aan een kleine onderneming 10%. Het gemiddelde steunpercentage t.o.v. de investeringen bedroeg gemiddeld 9,31%.

Tabel 2: Groeipremies volgens geografische spreiding

Provincie	Aantal investeringsplaatsen	Toegekende groeipremies	Gem. steun/ dossier
Antwerpen	29	4.138.137,82	142.694,41
Limburg	22	1.729.725,53	78.623,89
Oost-Vlaanderen	33	5.251.850,37	159.146,98
Vlaams-Brabant	4	109.402,30	27.350,58
West-Vlaanderen	39	4.563.999,40	117.025,63
Totaal	127	15.793.115,42	124.355,24

De groeipremies en de gesubsidieerde investeringen worden op dossierniveau geregistreerd en niet per investeringsplaats. De ingediende investeringen worden wel op investeringsplaats geregistreerd. Dat heeft tot gevolg dat alleen het aantal toekenningen en de ingediende investeringen per lokalisatie kunnen worden weergegeven. Aangezien meerdere investeringsplaatsen kunnen voorkomen per dossier, kan het aantal goedkeuringen hoger liggen dan het aantal goedgekeurde dossiers.

In de laatste call gerangschikt in 2009 nam de provincie West-Vlaanderen het grootste aandeel van het aantal gunstig gerangschikte ondernemingen voor haar rekening (30,70%).

De tweede plaats werd bekleed door Oost-Vlaanderen met 25,98%. De top drie werd afgesloten met Antwerpen met een aandeel van 22,83%.

Tabel 3: Groeipremies volgens ondernemingsgrootte

Grootte-categorie	Aantal gunstige	Ingediende investeringen	Toegekende groeipremies
KO	119	149.817.239,78	14.867.050,45
MO	8	19.907.255,00	926.064,97
Totaal	127	169.724.494,78	15.793.115,42

In de laatste call van 2008 werd meer dan 93% van de gunstig gerangschikte projecten ingediend door kleine ondernemingen en bijna 7% door middelgrote ondernemingen. De kleine ondernemingen dienden 88% van het totale investeringspakket in, goed voor 94% van de toegekende groeipremies.

Tabel 4: Groeipremies volgens leeftijdsklasse en starters / geen starters

Leeftijdsklasse	Aantal gunstig gerangschikte projecten	Ingediende investeringen	Toegekende groeipremies
0 tot 1 jaar	64	87.796.573,78	8.609.192,16
1 tot 2 jaar	21	29.485.900,00	2.722.575,84
2 tot 3 jaar	22	20.677.021,00	1.876.449,90
3 tot 4 jaar	4	3.475.000,00	3.403.461,41
4 tot 5 jaar	1	75.000,00	6.910,18
totaal van 0 tot 5 jaar (starters)	112	141.509.494,78	13.555.474,22
5 tot 10 jaar	3	6.000.000,00	573.300,74
10 jaar en ouder	12	22.215.000,00	1.664.340,46
Totaal	127	169.724.494,78	15.793.115,42

Van de 127 gunstig gerangschikte ondernemingen waren 88,18% startende ondernemingen. Dit zijn ondernemingen tot 5 jaar oud. Zij namen 85,83% van de toegekende steunenveloppe voor zich. Binnen deze startersgroep werden meer dan de helft van de gunstig gerangschikte aanvragen ingediend door ondernemingen van maximum 1 jaar oud.

De startersgroep nam meer dan 83% van de ingediende investeringen voor zijn rekening.

Tabel 5: Groeipremies volgens economische sector

Activiteit	NACE code	Aantal toekenningen	Toegekende groeipremies
Voeding-textiel-hout-papier-drukkerij	1	11	1.455.248,72
Chemie-metaal	2	15	4.369.384,23
Meubelen-overige-reparatie-water-gas	3	6	1.089.565,20
Bouw-handel-vervoer	4	45	4.077.779,63
Scheepvaart-luchtvaart-opslag-horeca-uitgeverij-film	5	8	367.143,95
Media-IT-financiën-onroerend-accountancy	6	20	2.537.567,28
Consultancy-ingenieurs-architecten-reclame-R&D-reissector-interim	7	10	746.381,25
Beveiliging-ondersteuning-openbaar bestuur-ondewijs-gezondheid-huisvesting	8	8	707.903,16
Kunst-cultuur-sport-overige	9	4	442.142,00
	Totaal	127	15.793.115,42

In de call gerangschikt in 2009 werd meer dan een derde van de gunstig gerangschikte dossiers ingediend door ondernemingen actief in de bouw-, handels- en vervoerssector, ruim 15% door ondernemingen uit de IT-, financiële en accountancysector en 11,81% uit de sector chemie en metaal, die even wel meer dan een vierde van het budget aan toegekende groeipremies innam.

1.2 Steun verlenen aan ondernemingen voor strategische investerings- en opleidingsprojecten

Wettelijk kader

Het systeem van de strategische investerings- en opleidingssteun werd ingevoerd bij onderstaande besluiten:

- 22 februari 2008: BvR tot toekenning van strategische investerings- en opleidingssteun aan ondernemingen in het Vlaamse Gewest en de lijst van de sectoren die in aanmerking komen voor deze steun;
- 18 april 2008: MB tot uitvoering van voormeld BvR (lancering van de maatregel) en bijlagen: (1) Verantwoording van de criteria, en (2) Lijst in aanmerking komende activiteiten (NACE-codes)

Budgettaire allocatie: rubriek 51.17

Er werd in 2009 voor 45.963.943,11 euro vastgelegd.

Toelichting

Deze steunregeling is van toepassing op:

- investeringen van meer dan 8 miljoen euro van kleine en middelgrote ondernemingen in heel Vlaanderen en van grote ondernemingen in de regionale steungebieden;
- opleidingen van minstens 450.000 euro van kleine, middelgrote en grote ondernemingen in heel Vlaanderen.

Reeds in 2008 waren er onverwacht veel dossiers ingediend, namelijk 54. In 2009 werden, met 70 dossiers, de verwachtingen weer overtroffen. Het ging om 54 aanvragen van opleidingssteun, 13 aanvragen van investeringssteun en 3 gecombineerde aanvragen.

Er werd 59 dossiers steun toegekend, voor een totaal bedrag van 45.963.943 euro. Dit overtrof het budget van 41 miljoen euro, zodat een interne herschikking nodig was.

Tabel 6: Strategische investerings- en opleidingssteun volgens economische sector

Activiteit	NACE-code	Aantal toekenningen	Toegekende steun	Gem steun per dossier
Voeding - textiel - hout - papier - drukkerij	1	6	5.071.999,00	845.333,17
Chemie – metaal	2	26	25.226.987,36	970.268,74
Meubelen - overige - reparatie - water - gas	3	1	863.446,00	863.446,00
Bouw handel – vervoer	4	9	5.057.551,82	567.359,54
Scheepvaart – luchtvaart - opslag - horeca - uitgeverij – film	5	4	3.334.682,00	833.670,50
Media - IT - financiën – onroerend - accountancy	6	4	2.734.289,16	683.572,29
Consultancy - ingenieurs - architecten - reclame – R&D - reissector - interim	7	8	3.481.372,57	435.171,57
Beveiliging - ondersteuning - openbaar bestuur - onderwijs - gezondheid – huisvesting	8	1	193.615,00	193.615,00
		59	45.963.942,91	674.054,60

Tabel 7: Strategische investerings- en opleidingssteun volgens geografische spreiding

Provincie	Aantal toekenningen	Toegekende steun	Gem steun per dossier
Antwerpen	17	12.228.211,07	719.306,53
Brussels Gewest 1	3	1.886.260,98	628.753,66
Limburg	13	13.526.478,07	1.040.498,31
Oost-Vlaanderen	10	6.854.723,72	685.472,37
Vlaams Brabant	7	4.698.860,50	671.265,79
West-Vlaanderen	9	6.769.408,57	757.565,84
	59	45.963.942,91	

Tabel 8: Strategische investerings- en opleidingssteun volgens groottecategorie van de ondernemingen

Groottecategorie	Aantal toekenningen	Toegekende steun
KO	5	2.661.473,00
MO	11	6.993.925,63
GO	43	36.308.544,28
	59	45.963.942,91

---

¹ Het gaat hier om ondernemingen waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is in het Brussels Gewest, maar de investeringen en/of opleidingen zullen doorgaan in het Vlaams Gewest.

Tabel 9: Strategische investerings- en opleidingssteun volgens soort steun

Toegekende steun per soort	Aantal
gecombineerd	3
investeringssteun	10
opleidingssteun	46
	59

1.3 Toekennen van een rentetoelage in het kader van hinder door openbare werken

Wettelijk kader

- 7 juli 2006: decreet houdende toekenning van een rentetoelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- 29 juni 2007: artikel 11 van het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007;
- 6 juli 2007: BvR tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- 10 juli 2007: MB tot uitvoering van artikel 6 van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- 1 juli 2008: MB tot wijziging van het MB van 10 juli 2007 tot uitvoering van artikel 6 van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- 21 november 2008: artikelen 56 tot en met 59 van het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2008;

- 23 januari 2009: BvR tot wijziging van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- 28 mei 2009: MB tot wijziging van het MB van 10 juli 2007 tot uitvoering van artikel 6 van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken.

Budgettaire allocatie: rubriek 51.18

In 2009 werd er in totaal 291.711,16 euro vastgelegd voor 27 dossiers. In 2009 werd 69.509,08 euro rentetoeelage uitbetaald (het gaat hier om de eerste en soms tweede schijven van de toegekende rentetoeelage).

Tabel 10: Rentetoeelage hinder openbare werken volgens economische sector

Activiteit	Nace-code	Aantal toekenningen	Toegekende steun	Gem steun per dossier
Voeding - textiel - hout - papier – drukkerij	1	2	74.481,55	37.240,78
Chemie – metaal	2	1	10.369,80	10.369,80
Bouw - handel - vervoer	4	18	190.183,71	10.565,76
Scheepvaart - luchtvaart - opslag - horeca - uitgeverij – film	5	4	9.529,40	2.382,35
Consultancy - ingenieurs - architecten - reclame - R&D - reissector - interim	7	1	6.396,70	6.396,70
Kunst - cultuur - sport - overige	9	1	750,00	750,00

Tabel 11: Rentetoelage hinder openbare werken volgens getroffen exploitatiezetel

Provincie	Aantal toekenningen	Toegekende steun	Gem steun per dossier
Antwerpen	1	1.704,72	1.704,72
Limburg	3	11.563,75	3.854,58
Oost-Vlaanderen	6	19.655,97	3.276,00
Vlaams Brabant	4	105.026,93	26.256,73
West-Vlaanderen	13	153.759,79	11.827,68

Tabel 12: Rentetoelage hinder openbare werken volgens groottecategorie van de onderneming

Grootte	Aantal toekenningen	Toegekende steun	Gem steun per dossier
KO	26	241.711,16	9.296,58
MO	1	50.000,00	50.000,00

Toelichting

Vanaf 10 juli 2007 kunnen zelfstandigen of kmo's met een exploitatiezetel in het Vlaamse Gewest die wordt gehinderd door openbare werken, een rentetoelage aanvragen.

Bij de start van de maatregel moest de onderneming nog een omzetsdaling bewijzen van minstens 30%, wat in de praktijk niet altijd mogelijk bleek.

Op 23 januari 2009 keurde de Vlaamse Regering het besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 definitief goed. Daardoor zijn de voorwaarden versoepeld in die zin dat er geen omzetsdaling meer moet worden aangetoond. Met deze laatste bijsturing zijn ook de voorwaarden van de rentetoelage en de waarborgregeling (Derde Waarborgbesluit) zoveel als mogelijk gelijkgeschakeld. Bij hinder door openbare werken kan een onderneming nu in principe een beroep doen op de rentetoelage en de waarborg voor hetzelfde overbruggingskrediet.

Voorlopig kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- sinds de laatste bijsturing is er een duidelijke (procentuele) toename merkbaar van het aantal aanvragen;
- onder de huidige voorwaarden - enkel tussenkomst voor nieuwe overbruggingskredieten - mag men voor deze nichemaatregel rekenen op een jaarlijkse inflow van een 30-tal nieuwe dossiers;
- de gemiddelde steun die in een dossier wordt toegekend, bedraagt afgerond 10.000 euro.

In de beleidsnota economie 2009-2014 wordt op relatief korte termijn een evaluatie van deze maatregel gevraagd waarbij tevens de samenhang met de waarborgregeling en de inkomenscompensatievergoeding zal onderzocht zal worden.

Eind 2009 heeft het Agentschap Ondernemen de rentetoeelage zelf geëvalueerd. Zij ziet nog potentieel om de maatregel beter af te stemmen op de vraag en noden van de doelgroep. In de loop van 2010 zullen er wettelijke initiatieven worden genomen om de rentetoeelage verder te optimaliseren.

1.4 De ecologiepremies type “open systeem” afhandelen

Wettelijk kader

1 oktober 2004: BvR tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest, met de lijst van aanvaardbare activiteiten.

De latere wijzigingen aan dit BvR zijn raadpleegbaar op www.vlaanderen.be/ondernemen

Budgettaire allocatie: rubrieken 51.16 en 51.19 (roetfilters)

Op deze basisallocaties werd nog een bedrag van 1.738.786,17 euro voor de ecologiepremies type “open systeem” vastgelegd.

Toelichting

In het kader van deze steunregeling werden in 2009 179 aanvragen gesubsidieerd die 41,66 miljoen ecologie-investeringen vertegenwoordigen en waarop 6,60 miljoen euro ecologiesteun werd toegekend. Voor grootste deel van deze 179 aanvragen werd de subsidie vastgelegd in 2007. De beslissingen werd pas definitief genomen in 2009 omwille

van een lopende procedure bij de Raad van State tegen het BvR van 16 mei 2007 dat het BvR 1 oktober 2004 wijzigt.

Hoewel 175 (98%) van de 179 gesubsidieerde steunaanvragen werden ingediend door kleine en middelgrote ondernemingen vertegenwoordigen deze slechts 58% van de aanvaarde ecologie-investeringen die 67% van de totaal toegekende steun ontvingen.

Slechts 4 (2%) van de 179 steunaanvragen werden ingediend door grote ondernemingen die 42% van de aanvaarde investeringen vertegenwoordigen en die dan ook goed waren voor 32% van de totale toegekende steun.

139 aanvragen werden ingediend door ondernemingen die behoren tot NACE-Bel code 7 “verhuur en handel in onroerende goederen” (70) en “overige zakelijke dienstverlening” (74).

Ondernemingen gevestigd in de provincie Antwerpen ontvingen in 2009 met 2,91 miljoen euro of 44% van de totale toegekende ecologiesteun het grootste gedeelte gevolgd door ondernemingen uit de provincie West-Vlaanderen met 1,35 miljoen euro of 20,479% van de totale toegekende ecologiesteun. Aanvragen van ondernemingen uit de provincie Oost-Vlaanderen waren eveneens goed voor 1,32 miljoen euro of 20,09% van de toegekende steun.

Tabel 13: ecologiepremies volgens NACE2-code

Activiteit	NA CE	Aantal	% tot.	aanvaarde inv.	% tot.	steun	% tot.	% st/inv	gemiddelde steun / dossier
Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	15	1	0,56	125.000,00	0,003	35.000,00	0,53	28,00	35.000,00
TOTAAL NACE-1		1	0,56	125.000,00	0,30	35.000,00	0,53	28,00	35.000,00
Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media	22	4	2,23	376.489,00	0,90	53.005,37	0,80	14,08	13.251,34
Vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en	23	1	0,56	3.704.000,00	8,89	518.560,00	7,86	14,00	518.560,00

kweekstoffen									
Chemische nijverheid	24	3	1,68	13.790.700,00	33,10	1.641.781,00	24,88	11,90	547.260,33
Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten	26	1	0,56	551.900,00	1,32	111.909,00	1,70	20,28	111.909,00
Vervaardiging van producten van metaal	28	1	0,56	1.243.500,00	2,98	107.205,00	1,62	8,62	107.205,00
TOTAAL NACE-2		10	5,59	19.666.589,00	47,20	2.432.460,37	36,86	12,37	243.246,04
Recuperatie van recycleerbaar afval	37	2	1,12	71.138,00	0,17	10.509,81	0,16	14,77	5.254,91
TOTAAL NACE-3		2	1,12	71.138,00	0,17	10.509,81	0,16	14,77	5.254,91
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water	40	24	13,41	5.910.019,00	14,19	1.426.955,32	21,62	24,14	59.456,47
Bouwnijverheid	45	1	0,56	23.540,00	0,06	5.767,30	0,09	24,50	5.767,30
TOTAAL NACE-4		25	13,97	5.933.559,00	14,24	1.432.722,62	21,71	24,15	57.308,90
Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen; kleinhandel in motorbrandstoffen	50	1	0,56	54.669,00	0,13	13.393,91	0,20	24,50	13.393,91
TOTAAL NACE-5		1	0,56	54.669,00	0,13	13.393,91	0,20	24,50	13.393,91
Vervoerondersteunende activiteiten	63	1	0,56	354.000,00	0,85	99.120,00	1,50	28,00	99.120,00

TOTAAL NACE-6		1	0,56	354.000,00	0,85	99.120,00	1,50	28,00	99.120,00
Verhuur en handel in onroerende goederen	70	138	77,09	15.410.600,00	36,99	2.565.048,00	38,86	16,64	18.587,30
Overige zakelijke dienstverlening	74	1	0,56	48.000,00	0,12	11.760,00	0,18	24,50	11.760,00
TOTAAL NACE-7		139	77,65	15.410.600,00	36,99	2.565.048,00	38,86	16,64	18.453,58
Totaal		179	100,	41.663.555,00	100	6.600.014,71	100	15,84	36.871,59

Tabel 14: Ecologiepremies “open systeem” volgens geografische spreiding

Provincie	arrondissement	AANTAL	Aanvaarde inv	Steun
Antwerpen	Antwerpen	22	1.168.519,00	316.909,50
	Mechelen	9	4.314.179,00	1.042.845,79
	Turnhout	7	12.243.000,00	1.553.060,00
Limburg	Hasselt	15	762.000,00	213.360,00
	Maaseik	6	261.000,00	73.080,00
	Tongeren	5	228.000,00	63.840,00
Oost-Vlaanderen	Aalst	3	114.000,00	31.920,00
	Dendermonde	2	103.400,00	20.724,00
	Eeklo	5	915.000,00	230.200,00
	Gent	19	5.959.369,00	947.404,11
	Oudenaarde	3	170.000,00	29.120,00
	Sint-Niklaas	6	237.000,00	66.360,00
Vlaams Brabant	Halle-Vilvoorde	8	6.721.350,00	353.663,50
	Leuven	17	1.094.600,00	306.488,00

West-Vlaanderen	Brugge	7	289.000,00	77.000,00
	Diksmuide	4	2.047.000,00	380.590,00
	Ieper	8	736.900,00	158.809,00
	Kortrijk	9	1.688.500,00	230.825,00
	Oostende	3	1.021.000,00	78.980,00
	Roeselare	10	1.120.000,00	301.350,00
	Tielt	5	232.738,00	63.005,81
	Veurne	6	237.000,00	60.480,00
Totaal		179	41.663.555,00	6.600.014,71

Tabel 15: Ecologiepremies “open systeem” volgens groottecategorie

Groottecat	Aantal	Aanvaarde invest	Ecologiepremies
GO	4	17.494.700,00	2.160.341,00
Kmo	175	24.168.855,00	4.439.673,71
		41.663.555,00	6.600.014,71

1.5 De ecologiepremies via een oproep organiseren en beheren

Wettelijk kader

- 16 mei 2007: BvR tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest + bijlage: lijst met aanvaardbare activiteiten (NACE-codes).
- 01 oktober 2007: MB tot uitvoering van het BvR van 16 mei 2007 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest (algemeen MB).
- 20 mei 2008: MB ter uitvoering van artikel 11 van het BvR van 16 mei 2007 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest (met toevoeging van een aantal aanvaardbare activiteiten).
- 16 januari 2009: BvR tot wijziging van het BvR van 16 mei 2007, ter kennis gegeven bij de Europese Commissie en gekend onder referentienummer X291/2009, en bijlage: lijst met aanvaardbare activiteiten (NACE-codes).
- 20 februari 2009: MB tot uitvoering van het BvR van 16 januari 2009 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest (algemeen MB).
- De latere wijzigingen aan voormelde BvR's en MB's zijn raadpleegbaar op www.vlaanderen.be/ecologiepremie
- Per oproep (call): een MB dat de oproep regelt en een MB met de rangschikking van de deelnemende ondernemingen.

Budgettaire allocatie: rubriek 51.16

In 2009 werden er 3 calls vastgelegd voor 160.000.000,00 euro.

Toelichting

Er dient hier te worden opgemerkt dat in onderstaande tabellen de gegevens werden verwerkt van de 3de call van 2008 (17.380.112,61 euro ecologiesteun), de 1ste call van 2009 (39.669.793,63 euro ecologiesteun) en de 2de call van 2009 (58.825.530,52 euro ecologiesteun), waar dus voor een totaal van 115.875.436,76 euro ecologiesteun toegekend.

De gegevens van de 3de call van 2009 zullen in het jaarverslag van 2010 worden opgenomen.

In het kader van de steunregeling EP-Call werden in 2009 810 steunaanvragen gesubsidieerd die 1.239 miljoen euro ecologie-investeringen vertegenwoordigden waarop 115.875.436,76 euro ecologiesteun werd toegekend.

De gemiddelde ecologiepremie bedroeg over deze periode 499.963,87 euro per steunaanvraag.

Tabel 16: Ecologiepremies “call” volgens economische sector

NACE 1 Omschr	NACE 1	Investeringen	Steun	Steun / Invest	Aantal	Steun / Aantal
Primaire sector ²	0	2.280.000,00	136.800,00	6,00%	1	136.800,00
Voeding - textiel - hout - papier – drukkerij	1	41.787.278,26	5.129.575,83	12,28%	65	78.916,55
Chemie – metaal	2	195.055.161,89	18.342.603,41	9,40%	103	178.083,53
Meubelen - overige - reparatie - water – gas	3	520.419.836,04	49.909.534,92	9,59%	79	631.766,26
Bouw - handel - vervoer	4	174.774.233,79	19.868.024,90	11,37%	333	59.663,74
Scheepvaart - luchtvaart - opslag - horeca - uitgeverij - film	5	151.944.461,16	11.180.359,81	7,36%	62	180.328,38
Media - IT - financiën - onroerend - accountancy	6	24.625.848,62	2.852.521,93	11,58%	59	48.347,83
Consultancy - ingenieurs - architecten - reclame - R&D - reissector – interim	7	170.169.340,06	6.813.180,45	4,00%	61	111.691,48
Beveiliging - ondersteuning - openbaar bestuur - onderwijs - gezondheid – huisvesting	8	7.070.715,44	961.899,62	13,60%	32	30.059,36
Kunst - cultuur - sport -	9	5.114.938,68	680.935,89	13,31%	15	45.395,73

² Bij deze steunaanvraag werd door de aanvrager een foutieve NACE code ingegeven, in principe behoort dit bij NACE-sector 1 i.p.v. 0.

overige						
Totaal		1.293.241.813,94	115.875.436,76		810	150.105,29

De meeste steunaanvragen komen uit de sectoren “Bouw – handel – vervoer” (333), “chemie – metaal” (103) en (43), en “voeding – textiel, hout – papier – drukkerijen” (65).

De sector “meubelen – overige - reparatie - water – gas” ontving de meeste steun met 49,91 miljoen euro of 43% van de totale toegekende ecologiesteun, gevolgd door de sector “bouw – handel – vervoer” die goed was voor 19,87 miljoen euro ecologiesteun of 17% van de totaal toegekende steun.

Op de derde plaats treffen we de sector van de "chemie - metaal" aan met 18,34 miljoen euro of 15% van de totale toegekende ecologiesteun.

Tabel 17: Ecologiepremies “call” volgens lokalisatie

Provincie	Arrond	Investerings	Steun	Steun / Invest	Aantal	Steun / Aantal
Antwerpen	Antwerpen	295.276.918,54	15.937.326,64	5,40%	90	177.081,41
	Mechelen	71.897.408,10	3.078.280,46	4,28%	28	109.938,59
	Turnhout	71.022.942,41	9.392.074,92	13,22%	57	164.773,24
Brussels Gewest	Brussel Hoofdstad	7.397.095,00	727.107,88	9,83%	10	72.710,79
Henegouwen ³	Moeskroen	10.621.000,00	1.274.520,00	12,00%	1	1.274.520,00
Limburg	Hasselt	76.752.873,51	9.187.204,54	11,97%	67	137.122,46
	Maaseik	14.268.357,49	1.711.863,30	12,00%	33	51.874,65
	Tongeren	7.174.258,11	758.362,09	10,57%	12	63.196,84
	Dendermonde	8.492.503,51	1.002.614,23	11,81%	21	47.743,53

³ Het gaat hier om ondernemingen waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is in de provincie Henegouwen of het Brussels Gewest, maar de investeringen en/of opleidingen zullen doorgaan in het Vlaams Gewest.

	Eeklo	21.953.781,03	3.253.089,57	14,82%	11	295.735,42
	Gent	78.251.433,02	6.514.345,52	8,32%	63	103.402,31
	Oudenaarde	3.781.404,23	459.804,38	12,16%	22	20.900,20
	Sint-Niklaas	71.761.290,98	5.627.133,03	7,84%	54	104.206,17
Vlaams Brabant	Halle-Vilvoorde	37.950.140,83	3.330.603,27	8,78%	43	77.455,89
	Leuven	24.950.632,23	2.305.105,50	9,24%	33	69.851,68
West Vlaanderen	Brugge	44.204.359,32	5.036.932,71	11,39%	37	136.133,32
	Diksmuide	45.545.591,00	3.214.345,44	7,06%	6	535.724,24
	Ieper	6.460.247,85	810.498,71	12,55%	26	31.173,03
	Kortrijk	257.066.459,56	31.268.878,53	12,16%	100	312.688,79
	Oostende	88.322.562,91	5.110.552,89	5,79%	14	365.039,49
	Roeselare	21.358.142,54	2.499.328,40	11,70%	33	75.737,22
	Tielt	5.460.486,20	588.036,14	10,77%	15	39.202,41
	Veurne	5.549.595,71	662.359,83	11,94%	13	50.950,76
		1.293.241.813,94	115.875.436,76		810	184.098,17

De provincie West-Vlaanderen nam het grootste deel van de steunaanvragen voor haar rekening (244) gevolgd door de provincies Oost-Vlaanderen (182) en Antwerpen (175).

Op arrondissementniveau noteerden wij het grootste aantal steunaanvragen in het arrondissement Kortrijk (100), gevolgd door het arrondissement Antwerpen (90) en het arrondissement Hasselt (67).

1.6 De goedgekeurde expansiedossiers afhandelen

Wettelijk kader

- 30 december 1970: wet betreffende de economische expansie (middelgrote en grote ondernemingen);
- 4 augustus 1978: wet betreffende de economische expansie (kleine ondernemingen);
- 15 december 1993: decreet tot bevordering van de economische expansie in het Vlaamse Gewest;
- 18 november 2003: vanaf die datum is het systeem van een groeipremie via een call operationeel geworden. Hierdoor werd de klassieke economische expansiesteun voor kleine en middelgrote ondernemingen opgeheven, met uitzondering van de ecologie-investeringen type “expansiesteun”.

Budgettaire allocatie: rubrieken 51.12 en 51.13

Dit is een uitdovende maatregel: er werd in 2008 geen expansiesteun meer vastgelegd.

Toelichting: uitzuivering van de “encours”

Ook al werd de oude expansiewetgeving vervangen door nieuwe steunmaatregelen zoals de groeipremie, de ecologiepremie en de strategische steun, toch zullen deze expansiesteundossiers nog een bepaalde termijn blijven “voortleven”. Er moeten immers nog uitbetalingen worden verricht, terugbetalingen gedaan, inspectieverslagen opgevolgd.

Een belangrijke taak bestaat in het uitzuiveren van de zg. “encours”. Dit betekent dat nagegaan moet worden of dossiers waarvan de steun ooit werd vastgelegd en waar nog openstaande verbintenissen bestaan in hoofde van de Vlaamse overheid, effectief nog zullen moeten worden uitbetaald. Indien dit niet het geval is, kunnen deze verbintenissen worden geschrapt.

Het voordeel hiervan is niet enkel dat de schuld van het Hermesfonds en dus ook de Vlaamse overheid daalt maar ook dat het Agentschap voor een dergelijke schrapping van schulden wordt beloond met bijkomende beleidskredieten.

In 2009 werd er weer via een collectieve inspanning een uitzuivering doorgevoerd in de vorm van schrappingen voor een bedrag van 31.711.124,70 euro.

Waar er eind 2007 nog sprake was van 954 openstaande expansiedossiers voor een bedrag van 83.387.475,00 euro werd door de operatie in 2008 en 2009 het aantal openstaande expansiedossiers teruggedrongen tot volgende aantallen:

Tabel 18: Uitzuivering van de encours voor Expansiedossiers KO en MGO (incl. ecologiesteun type “expansiesteun”)

Instrument	Openstaande dossiers	Bedrag encours
Expansiesteun KO	7	1.466.756,97
Expansiesteun MGO	39	11.337.138,07
Totaal	46	12.803.895,01

2. Het ondernemerschap bevorderen

2.1 De oproep ondernemerschap organiseren en beheren

De oproep ondernemerschap heeft als doel het aanleren van attitudes, competenties en vaardigheden ter stimulering van de ondernemingszin en het sensibiliseren over ondernemers, bedrijven en ondernemerschap.

Als de projecten succesvol blijken, wil de Vlaamse overheid in ruil voor de steun de resultaten en concepten gebruiken voor de ontwikkeling van haar beleid.

De 15 gesteunde projecten van de eerste oproep die liep eind 2005 – begin 2006 (met als beleidsaccent vrouwen en 45-plussers) zijn ondertussen allemaal afgehandeld of in eindfase. Uit de twee oproepen die in 2007 liepen (de ene met als beleidsaccent allochtoon ondernemerschap en de andere rond geïntegreerde financiering), is het merendeel van de 14 gesteunde projecten momenteel nog lopende.

Op 17 december 2009 werd een nieuwe oproep ondernemerschap gelanceerd met als specifieke beleidsaccenten “Continuïteitsmanagement met specifieke aandacht voor overdracht/overname van ondernemingen” en “Groeï”.

Het budget voor deze oproep bedraagt 2.500.000 euro. De subsidie bedraagt 80% van de aanvaarde projectkosten met maximaal 200.000 euro per project en maximaal het netto te financieren saldo (NFS). Voor deze oproep is het minimumpercentage van private inbreng bepaald op 20%. Een project mag een duur hebben van maximaal twee jaar.

Het is de eerste oproep die werd gelanceerd op het nieuwe Besluit van de Vlaamse Regering van 24 april 2009 tot toekenning van steun aan projecten ter bevordering van het ondernemerschap.

2.2 Uitbouw van het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (hierna: VON)

Het is niet enkel de bedoeling om steun te verlenen aan projecten ter bevordering van het ondernemerschap maar ook om over alle instrumenten en projecten heen een volwaardig overkoepelend Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk, afgekort “VON”, uit te bouwen. In 2008 is het agentschap hiermee gestart.

Doelgroep van het VON zijn alle begunstigden van de ondernemerschapsbevorderende instrumenten: oproepen ondernemerschap (OO), brugprojecten economie-onderwijs (BP),

peterschapsprojecten (PP), EFRO Doelstelling 2, Prioriteit 2 “Ondernemerschap” en «ad hoc» of structureel gesteunde initiatieven met gelijksoortige doelstellingen. Dit zijn vooral intermediaire belangenorganisaties of het socio-economisch middenveld, organisaties op het vlak van ondernemerschapsbevordering en sectorfederaties maar ook een aantal zuivere privébedrijven en tal van onderwijsinstellingen.

Het VON heeft als doel:

- de begunstigden – o.a. via netwerking – aanzetten tot onderlinge kennis- en ervaringsuitwisseling, en het opbouwen van kennis;
- de begunstigden aanzetten tot meer structurele samenwerking;
- de projecten te ondersteunen met hulpmiddelen of gemeenschappelijke tools om zo het optreden van de begunstigden beter op elkaar af te stemmen of te coördineren.

Finaal moet dit de efficiëntie en de effectiviteit van zowel de subsidieverstrekking als van de dienstverlening ten goede komen en verhogen (meer en betere output met minder of dezelfde middelen).

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken is er nood aan de ontwikkeling van specifieke acties. Het agentschap voorzag in 2009 de hiernavolgende acties:

- de organisatie van fysieke netwerksessies, de zgn. VON-sessies;
- de ontwikkeling van adequate monitoring- en evaluatie-instrumenten om doelbereiking, effectiviteit en efficiëntie van de projecten te meten;
- het uitbouwen en aanreiken van een digitaal medium of communicatieplatform waar de begunstigden, promotoren of actoren onderling kennis, informatie en ervaring kunnen uitwisselen maar ook op- of uitbouwen. Dit online VON-platform werd op 27 november 2009 officieel gelanceerd;
- het ontwikkelen van een eigen identiteit van het netwerk. Als eerste stap werd een VON-logo ontwikkeld, dat eveneens op 27 november 2009 gelanceerd werd.

In 2009 werden drie VON netwerksessies georganiseerd met als thema's:

- een ondernemer aan het woord (Jan Kriekels, JAGA) op 18 juni 2009;
- netwerken en probleemoplossende creativiteit (incl. de organisatie van een “business speeddating”) op 24 september 2009;
- bezoek aan CreaLab/Brainmass van het Innovatiecentrum West-Vlaanderen op 10 december 2009.

De ontwikkeling van adequate monitoring-instrumenten werd reeds in 2007 aangevat met de brugprojecten. Eén en ander zal verder gezet worden bij de oproep ondernemerschap van 2009.

2.3 De oproep brugprojecten economie-onderwijs organiseren en beheren

Brugprojecten economie-onderwijs zijn samenwerkingsverbanden tussen het onderwijs en de bedrijfswereld die tot doel hebben het ondernemerschap bij de schoolgaande jeugd – van de kleuterschool tot aan de universiteit – te stimuleren. Daarbij moet het gaan om innovatieve projecten of pilootprojecten en ligt de focus op sensibiliseringsprojecten en op het aanleren van attitudes, competenties en vaardigheden ter stimulering van de ondernemingszin.

De laatste oproep met als specifiek beleidsaccent «Technologisch ondernemen in het lager- en kleuteronderwijs» dateert van 2008 toen bij ministeriële beslissing van 1 oktober 2008 twaalf brugprojecten gunstig werden gerangschikt. Hiervan gingen de meeste projecten pas begin 2009 van start.

In 2009 stond vooral de opvolging van de gunstige gerangschikte brugprojecten van de oproepen 2006 en 2008 centraal: beoordeling verslagen stuurgroepvergaderingen, tussentijdse verslagen, jaarrapporten, eindverslagen, uitbetalingen, wijzigingen, bijwonen officiële lanceringen (bv “MVO aan het roer”) en afsluitemomenten (bv “Edufiks”). Ook de laatste aanvragen van oproep 2003 konden eindelijk worden afgehandeld zodat deze oproep als volledig afgesloten kan beschouwd worden. Voor de beoordeling van de ingediende verslagen werd in 2009 een standaard sjabloon ontwikkeld.

Een volgende oproep brugprojecten economie-onderwijs is gepland voor het voorjaar van 2010. In oktober 2008 werd aan de minister een nota bezorgd met suggesties voor beleidsaccenten, zijnde “Het bijstellen van de negatieve beeldvorming over ondernemers” en de «Creatief en innoverend ondernemen, met specifieke aandacht voor de hogescholen en universiteiten».

2.4 De oproep peterschapsprojecten organiseren en beheren

Wettelijk kader

5 september 2003: BvR betreffende de peterschapsprojecten.

Budgettaire allocatie: rubriek 33.05

Er werd voor deze maatregel 2.474.205,35 euro vastgelegd.

Toelichting

Om de bedrijfsvoering van kleine ondernemingen te professionaliseren heeft de Vlaamse overheid verschillende doelstellingen voor ogen bij het subsidiëren van peterschapsprojecten:

- ondernemers sensibiliseren voor professionalisering, voor netwerkvorming en in het bijzonder voor de deelname aan peterschapsprojecten;
- een aanbod van breed georiënteerde peterschapsprojecten stimuleren, waarbij alle aspecten van de bedrijfsvoering aan bod komen en waarmee een breed publiek van ondernemers bereikt wordt;
- het aantal ondernemingen dat deelneemt aan peterschapsprojecten doen toenemen;
- het netwerk van ondernemers die al hebben deelgenomen aan een peterschapsproject actiever benutten;
- overheidsinitiatieven bekendmaken;
- een peterschapsproject als start van een traject stimuleren.

De Vlaamse overheid subsidieert dergelijke peterschapsprojecten. In de oproep 2008 wordt één specifieke doelstelling nagestreefd, namelijk ondernemers sensibiliseren omtrent cleantech-management als businessopportunity en hen aanzetten tot en begeleiden bij de concrete implementatie van cleantech-management. In 2008 werden opnieuw 28 peterschapsprojecten gesubsidieerd. Meer informatie over de gesubsidieerde projecten is terug te vinden op www.vlaanderen.be/peterschapsprojecten.

2.5 Kmo-portefeuille

Wettelijk kader

- 19 december 2008: BvR tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten.
- 1 januari 2009: MB tot uitvoering van het BvR van 18 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten.
- 28 mei 2009: MB tot uitvoering van artikel 12 van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten.
- 5 juni 2009: MB tot wijziging van het MB van 1 januari 2009 tot uitvoering van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten.

Budgettaire allocatie: rubrieken 32.11 en 12.01

In de begroting voor 2009 werd voor het eerste kalenderjaar een bedrag van 42.400.000 euro voorzien. Dat bedrag werd nav de herschikking in oktober 2009 teruggebracht naar 33.080.000 euro.

Toelichting

De Vlaamse Regering keurde op 19 december 2008 het besluit tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten definitief goed. Hierbij werd BEA omgevormd tot de kmo-portefeuille die in werking trad op 1 januari 2009 met het ministerieel besluit van 1 januari 2009 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van BEA zijn:

- de overgang van een tweejaarlijkse cyclus naar een jaarlijkse cyclus;
- de steunpercentages en de steunplafonds werden verhoogd;
- de pijler mentorschap en kennisoverdracht werden vervangen door 2 nieuwe pijlers “advies voor internationaal advies” en “technologieverkenning” en in de pijler advies is verhoogde steun mogelijk voor strategisch advies;
- de erkennings-, schorsings-, en uitsluitingsprocedure werd vereenvoudigd;

- cateringkosten bij opleiding worden gedeeltelijk aanvaard;
- wettelijk verplichte opleidingen worden toegelaten;
- de betaling van het aandeel van de onderneming in meerdere malen is niet meer mogelijk.

Tabel 19: Kmo-portefeuillie: samengevat

	Opleiding	Advies Ondernemen	Advies Innoveren: technologie-verkenning	Advies internationaliseren	Strategisch advies Ondernemen
Steun %	50%	50%	75%	50%	50%
Steunplafond per pijler	2.500	5.000	10.000	5.000	25.000
Maximumsteun per periode	15.000				25.000
Periode	1 jaar				

Ondernemingen kunnen nu jaarlijks tot 15.000 euro subsidies ontvangen voor opleiding, advies, technologieverkenning (ism IWT) en advies voor internationaal ondernemen (ism FIT). Daarbovenop kan een onderneming tot 25.000 euro steun genieten voor strategisch advies.

De steun bedraagt telkens 50%, met uitzondering van technologieverkenning waar de steun 75% is.

Daarnaast werd de erkenningsprocedure voor opleiding vereenvoudigd. De raad van bestuur van de VDAB heeft nu de bevoegdheid om dienstverleners te erkennen gedelegeerd aan de leidend ambtenaar. Hierdoor zal de termijn om als dienstverlener in de pijler opleiding erkend te worden gevoelig ingekort worden.

Op 31 december 2008 liep het contract met Sodexo af voor het beheer van elektronische betalingen en het financieel beheer van de budgetten in het kader van de reglementering inzake de ondernemerschapportefeuille. Na toepassing van de nieuwe Europese aanbestedingsprocedure besliste de Vlaamse Regering op 12 december 2008 de opdracht aan Sodexo toe te kennen voor een periode van 1 jaar, twee maal verlengbaar met 1 jaar.

De maatregel kende een nieuw elan in 2009. Na een relatief trage start werd in het vierde kwartaal van 2009 een ongeziene piek bereikt.

Tabel 20: Kmo-portefeuille per pijler

	Aantal	Aandeel	Aandeel	Totaal	Gemiddeld
2009	geopende rekeningen	onderneming	Vlaamse overheid	projectbedrag	projectbedrag
Opleiding	35.035	15.528.603,84	15.527.762,69	31.056.366,53	886,44
Advies	5.487	12.980.354,24	12.978.129,16	25.958.483,40	4.730,91
Strategisch advies	35	635.073,00	635.073,00	1.270.146,00	36.289,89
Internationaal advies (FIT)	121	436.414,75	436.414,75	872.829,50	7.213,47
Technologieverkenning (IWT)	170	286.458,67	859.376,45	1.145.835,12	6.740,21
kmo-portefeuille totaal	40.848	29.866.904,50	30.436.756,05	60.303.660,55	1.476,29

Strategisch Advies als onderdeel van de kmo-portefeuille

Via de kmo-portefeuille is naast subsidiëring voor “advies voor ondernemen” ook subsidiëring voor “strategisch advies” mogelijk. Bij beiden is 50% subsidiëring door de Vlaamse overheid voorzien, maar de toegestane maxima zijn verschillend.

Voor advies kan men jaarlijks rekenen op een maximale steun van 5.000 euro, terwijl voor strategisch advies de minimale steun 5.000 euro bedraagt (= minimaal projectbedrag van 10.000 euro) en de maximale steun 25.000 euro.

Niet alle adviezen kunnen ondergebracht worden bij de pijler strategisch advies. Enkel financieel-economische haalbaarheidsstudies in verband met projecten die leiden tot een kantelmoment voor de onderneming en doorstartplannen in het kader van het preventief bedrijfsbeleid komen in aanmerking voor subsidiëring. De doorstartplannen werden toegevoegd aan de pijler strategisch advies met het wijzigend ministerieel besluit van 5 juni 2009.

Aangezien enkel haalbaarheidsstudies en doorstartplannen in aanmerking komen voor subsidiëring kent het strategisch advies een apart procedureverloop binnen de kmo-

portefeuille. Voorafgaandelijk aan de toekenning van de subsidie dient de steunaanvragende onderneming een kopie van de overeenkomst over te maken aan het Agentschap Ondernemen. Op basis van deze overeenkomst zal de Commissie Strategisch Advies dan, op haar tweewekelijkse vergadering, beslissen of het project in aanmerking komt of niet. Bij afhandeling van het project wordt ook het uitgeschreven adviesrapport ter goedkeuring voorgelegd. Indien de Commissie beslist dat er aan alle voorwaarden van strategisch advies voldaan is, zal ze het volledige subsidiebedrag vrijgeven en kan het project worden afgewerkt.

In 2009 zijn er online 154 subsidieaanvragen geweest. Daarvan zijn er 33 goedgekeurd, 103 geannuleerd en 18 in behandeling.

2.6 Ad hoc subsidies toekennen

Wettelijk kader

- 31 januari 2003: decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid, inzonderheid artikel 2, gewijzigd bij het decreet van 23 december 2005.

Budgettaire allocatie: rubriek 33.06

Er werd 2.971.841 euro vastgelegd voor ad hoc dossiers.

Toelichting

De Vlaamse overheid verleende in het kader van haar opdracht om het ondernemerschap te stimuleren, steun aan projecten die hiertoe bijdragen of vanwege hun aard of timing niet direct in een oproep ondernemerschap konden worden gekaderd.

Hoewel bepaalde van deze interventies een semi-structureel karakter hebben, zoals "Dag van de klant", "Vlaamse Startersdag", "Open Bedrijvendag", de ondernemingsplanwedstrijden Bizidee (waarvoor met de organisatie VZW Ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen een engagement werd aangegaan voor drie edities), NFTE en Enterprize, bestaat het overgrote deel uit ad hoc subsidies.

Conform de beslissing van de Vlaamse Regering dd. 5 mei 2009 (VR 2009 0805 DOC0675) werden de kosten van de convenant met Flanders DC voor FFI en Bizzidee voor een bedrag van 850.000 euro op een aparte kredietlijn ten laste genomen.

2.7 Design Vlaanderen

Budgettaire allocatie: rubriek 30.03

Er werd 137.139,65 euro vastgelegd.

Toelichting

Naar aanleiding van de integratie van ex-VLAO in het Agentschap Ondernemen werden de subsidies “Design Vlaanderen” conform het ventilatiebesluit opgenomen in het Hermesfonds onder een nieuwe rubriek.

2.8 Ondernemingsplanwedstrijden organiseren en beheren

Wettelijk kader

Zie 2.6 supra.

Budgettaire allocatie: rubriek 33.09

Er werd 140.000 euro vastgelegd op deze rubriek.

Tabel 21: Ondernemingsplanwedstrijden volgens gesteund project

Projecten	Toegekende subsidies
NFTE Belgium	60.000,00
Dynaxa Enterprize	80.000,00
Totaal	140.000,00

2.9 Vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen (hierna: “Vlajo”)

Wettelijk kader

- 29 januari 2009: MB waarbij aan Vlajo een nominatieve werkingssubsidie werd toegekend voor het werkingsjaar 2009

Budgettaire allocatie: basisallocatie 33.02 – programma EC

Er werd 1.100.000,00 euro vastgelegd.

Toelichting

Vlajo biedt in elke fase van de schoolloopbaan krachtige programma's aan die jongeren in staat stellen ondernemende competenties te ontwikkelen en te testen in een gecontroleerde en realiteitsbenaderende context. Vlajo ontwikkelde hiertoe het 4D-pedagogisch plan: Dromen, Doen, Durven en Doorzetten, als haar definitie van ondernemerschap. Naast haar vaste waarde “de mini-onderneming”, heeft de vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen de voorbije jaren volgens voormeld concept haar gamma aan leer- en doeformules uitgebreid om een concreet antwoord te bieden op het gebrek aan ondernemingszin. Zij richt zich niet enkel meer op jongeren uit het secundair onderwijs maar heeft ook projecten ontwikkeld om zowel hogeschoolstudenten, als leerlingen uit het lager onderwijs ondernemerschapsvaardigheden bij te brengen.

Naarmate een student opschuift in zijn onderwijscurriculum wordt een ander deel van de 4D belicht. Binnen elke leeftijdsgroep worden thema's belicht die cruciaal zijn om tot “ondernemerschap” (ruimste betekenis) te komen. Deze eigenschappen passen in de leefwereld van de leeftijdsgroep. Van kindsbeen af “ondernemend leren en lerend ondernemen”: basisvaardigheden voor zelfontplooiing en ondernemen moeten van jongs af aan aangemoedigd worden. Het gradueel ontwikkelen van ondernemende vaardigheden culmineert in het hoger onderwijs met de Small Business Projects en Start Academy (vanaf 2010).

Vlajo toont een stelselmatige kwantitatieve groei van haar programma's aan, zowel in het aanbod van programma's als de grotere deelname aan de bestaande programma's.

Ook onderneemt de vzw de nodige acties om haar organisatie te optimaliseren o.m. door verder regionalisering, internationalisering en productdifferentiatie.

Bij ministeriële beslissing van 29 januari 2009 werd aan Vlajo een werkingssubsidie van 1.100.000,00 euro toegekend ter uitvoering van het werkplan 2009 inzake ondernemerschap in scholen.

In het schooljaar 2009-2010 werden in totaal 2.875 Vlajo-leergroepen opgestart, een stijging met 858 leergroepen tegenover het vorige schooljaar. Hierbij namen 40.939 jongeren deel.

Tabel 22: Vlajo - aantal opgestarte leergroepen en aantal deelnemers volgens type leergroep

Type Leergroep	Aantal leergroepen	Aantal Jongeren
Lager Onderwijs (10-12 jaar)		
De droomfabriek	1100	25.250
Secundair Onderwijs		
Blik	120	1.800
Jieha!	290	3.480
Studentenbedrijf.be	353	1.765
Mini-ondernemingen	512	6.144
Hoger Onderwijs (19-25 jaar)		
SBP	500	2.500
Totaal	2.875	40.939

2.10 Het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg VZW (hierna: “het VCK”)

Wettelijk kader

Jaarlijks terugkerend subsidiebesluit met nominatim toekenning van een subsidie aan het VCK.

Budgettaire allocatie: basisallocatie 33.06 – programma EC

In 2009 werd 372.000 euro vastgelegd.

Toelichting

Sinds de oprichting van het VCK in 1984 is er een financiële ondersteuning geweest van de kwaliteitszorg in Vlaanderen. De bedoeling is het bedrijfsleven en de consumenten bewust te maken van de noodzaak om te streven naar kwaliteit. Kwaliteitszorg is een actie die permanent ondersteund dient te worden. Hiervoor neemt het VCK voortdurend nieuwe initiatieven.

Aan het VCK wordt sinds 1993 jaarlijks een vast subsidiebedrag verleend van maximum 372.000 euro om de bevordering van de kwaliteitszorg te promoten. De eigen financiële inspanning van het VCK bedraagt minstens 496.000 euro.

Sinds 2005 wordt de subsidie die aan het VCK wordt verleend, toegekend via een ad nominatim regeling. Jaarlijks wordt er een subsidiebesluit opgemaakt waarin een set indicatoren wordt opgenomen die het VCK moet behalen.

In 2007 werd reeds vanuit het Agentschap Economie en het kabinet van de minister van economie aangegeven dat een onderzoek naar het potentieel van de organisatie en een onderzoek naar de evolutie van het concept 'Kwaliteitszorg' wenselijk was. Er werd dan ook een korte termijn onderzoek besteld via het steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen. In de eerste helft van 2008 werd deze opdracht door de Vlerick Leuven Gent Management School uitgevoerd. Er werden uiteraard accentverschuivingen in het concept 'Kwaliteitszorg' gedetecteerd, maar in het rapport wordt het belang van kwaliteit als managementtechniek wel degelijk bevestigd. Meer praktisch worden er in het onderzoek voorstellen gedaan voor de toekomst van het VCK. Er wordt hiervoor een nieuw raamwerk geschetst, waarbinnen het VCK zich op verschillende manieren zou kunnen positioneren

2.11 Afbetaling aan het IWT voor de Vlaamse Excellentiepolen

Wettelijk kader

- 17 januari 2003: BvR met betrekking tot de oprichting van de VZW Vlaams Instituut voor de Logistiek (VZW VIL) en de in dat kader afgesloten convenant (beheersovereenkomst) tussen de Vlaamse Regering, IWT-Vlaanderen en de VZW VIL.
- 18 juli 2003: BvR met betrekking tot de oprichting van de VZW Incubatiepunt Geo-Informatie, (VZW IGI) en de in dat kader afgesloten convenant (beheersovereenkomst) tussen de Vlaamse Regering, IWT-Vlaanderen en de VZW IGI.
- 28 februari 2003: BvR met betrekking tot de oprichting van de VZW Flanders Mechatronics Technology Center (VZW FMTC) en de in dat kader afgesloten convenant (beheersovereenkomst) afgesloten tussen de Vlaamse Regering, IWT-Vlaanderen en de VZW FMTC.

Budgettaire allocatie: rubriek 41.40

Er werd in 2009 geen steun meer vastgelegd. De verrichte betalingen bedroegen 3.604.000 euro.

Toelichting

Het betreft hier uitbetalingen aan de Vlaamse Excellentiepolen via het IWT dat zelf instond voor de prefinanciering van de Vlaamse Excellentiepolen.

Deze betalingen zijn uitgevoerd in functie van de realiteit en op aangeven van de uitgevoerde controles door het IWT.

Deze overeenkomsten liepen tot eind 2008.

2.12 Overdrachten aan IWT ter uitvoering van projecten generaties

Wettelijk kader

8 mei 2009: BvR betreffende de ondersteuning van het project "Generaties" mei 2009 – april 2010.

Budgettaire allocatie: rubriek 41.41

Er werd in 2009 een bedrag van 23.500.000 euro vastgelegd.

Toelichting

Er werd een bedrag van 23.500.000 euro voorzien voor het project Generaties. De betalingen zullen moeten gebeuren in de periode 2010-2015 en zullen op dezelfde wijze gebeuren als voor de Vlaamse Excellentiepolen (zie hoger)

3. De omgevingsfactoren faciliteren

3.1 Aanzet tot monitoring van de ijzeren voorraad aan bedrijventerreinen: “atlas zoeklocaties” en opmaak ruimtelijk-economische kaart

Ter voorbereiding van een atlas van zoeklocaties en de ruimtelijk-economische kaart werden de eerder uitbestede studies in 2009 afgerond en werd een nieuwe studie opgestart. De studies hebben als doelstelling de ruimtebehoeften van specifieke ruimtevragers beter te leren kennen zodat er een specifiek locatiebeleid voor deze ruimtevragers kan ontwikkeld worden:

Studie naar de aard, ruimtebehoefte en geschikte locaties voor Sevesobedrijven (studie afgerond in 2009)

Seveso-inrichtingen kunnen als zg. “problematische ruimtevragers” worden bestempeld die om specifieke aandacht vragen bij het uittekenen van het beleid op het gebied van ruimtelijke ordening en het economisch locatiebeleid. Het voorzien van de nodige ruimte voor deze bedrijvigheid is hierbij vanzelfsprekend een belangrijk aandachtspunt. Daarbij telt niet alleen de kwantiteit (aantal ha) maar dient ook het profiel en de kwaliteit van de terreinen vanuit diverse aspecten te worden bekeken, zoals o.m. de locatievoorkeuren van de ondernemingen, het principe van de voldoende afstand, de mobiliteit en de externe gevarenbronnen (vervoersleidingen, windturbines, ...). Bijgevolg is vanuit veiligheidsstandpunt niet elk bedrijventerrein of potentieel bedrijventerrein (even) geschikt voor de vestiging van (gelijk welke) Seveso-inrichting(en). Einde 2008, begin 2009 werd deze “studie naar de aard, ruimtebehoefte en mogelijke inplantingslocaties voor Seveso-inrichtingen” afgerond. De studie had als doel het ondersteunen van een concreet aanbodbeleid van locaties voor de exploitatie van Seveso-inrichtingen. In het bijzonder maakte de studie tegen de achtergrond van de Seveso-reglementering:

- een inschatting van het economische belang van de bestaande Seveso-inrichtingen;
- een inschatting van de toekomstige ruimtevraag voor Seveso-inrichtingen, en dit zowel kwantitatief als kwalitatief;
- een afwegingskader binnen een langetermijnperspectief;
- concrete locatievoorstellen;
- een screeningsmethodiek;
- beleidsaanbevelingen.

De studie werd uitgevoerd door Sertius i.s.m. Grontmij en Idea Consult. Naar aanleiding van het afronden van de studie werd een communicatietraject opgezet om de resultaten van de studie bekend te maken bij een breder werkveld.

Locaties watergebonden bedrijventerreinen en overslagpunten (studie afgerond in 2009)

Deze studie wilde onder meer nagaan:

- of de bestaande terreinen langsheen de waterwegen voorbehouden moeten blijven voor echte watergebonden activiteiten, tegen de achtergrond van een gewenste modal shift;
- of er voldoende intermodale overslagfaciliteiten aanwezig zijn in Vlaanderen;
- waar er optimaal een bijkomend aanbod aan watergebonden bedrijvenszones moet gecreëerd worden, rekening houdend met de verschillende parameters en randvoorwaarden;
- welke beleidsmaatregelen een gunstige evolutie bewerkstelligen met betrekking tot het versterken van de ontwikkeling van watergebonden bedrijfsactiviteiten.

Voor een beperkt aantal subregio's in Vlaanderen heeft het studiebureau – Arcadis en UA – zoeklocaties geselecteerd en met elkaar geconfronteerd op basis van een afwegingskader. Met de relevante stakeholders zal deze oefening verdergezet worden teneinde zoveel mogelijk gebiedsdekkende resultaten te bekomen.

Studie naar de aard en vestigingsproblematiek van problematische ruimtevragers met aanzet van oplossingen en beleidsaanbevelingen

Deze studie werd opgestart in het najaar van 2009; kostprijs: 259.908 euro.

Onder de noemer “problematische ruimtevragers” verstaat het Agentschap Ondernemen alle vormen van niet-verweefbare bedrijvigheid die omwille van hun aard uitgestoten worden uit het woongebied of landelijk gebied en ook moeilijkheden ondervinden om een locatie te vinden op een bedrijventerrein. Desgevallend kunnen ook verweefbare activiteiten die gewoonlijk geweerd worden van een bedrijventerrein in beschouwing genomen worden. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt tussen lokale en regionale bedrijven(terreinen).

Factoren die zorgen voor het problematische karakter van bepaalde economische activiteiten kunnen zowel ruimtelijk van aard zijn (bijvoorbeeld te extensief ruimtegebruik, te lage ruimtelijke kwaliteit, imago, statuut zonevreemde bedrijven, stedenbouwkundige

voorschriften RUP's, Vlarem, etc.) als van financiële aard (kostprijs bedrijventerrein t.o.v. financiële draagkracht van de onderneming) als te maken hebben met beleidswensen (tewerkstelling per ha, ...).

Voorbeelden van problematische ruimtevragers zijn afvalverwerking en recyclage, bepaalde delen van de bouwsector zoals betoncentrales en bouwmaterialenhandels met veel open opslag, grondwerkers, elektriciteitsproductie, Seveso-inrichtingen, productie in combinatie met grootschalige kleinhandel, ...

De opdracht zal vanuit twee invalshoeken benaderd worden: 1) activiteiten die een plaats zoeken op een bedrijventerrein maar die niet vinden; 2) zonevreemde activiteiten die streven naar behoud ter plaatse, maar dit niet toegezegd krijgen en evenmin een perspectief hebben om op een professionele locatie terecht te komen.

Het onderzoek behelst vijf onderdelen:

- begripsomschrijving en knelpuntenonderzoek;
- aanduiden van het belang van de problematische ruimtevragers in het Vlaamse economische weefsel en/of in het duurzaamheidsdebat;
- aanzet tot oplossingen en algemene zowel als gebiedsgerichte beleidsaanbevelingen;
- gebiedsgerichte samenwerking met partners van het AO;
- disseminatie van de resultaten.

3.2 Verdediging van de ruimtelijk-economische invalshoek door advisering

Wettelijk kader

- 15 mei 2009: Gecoördineerde decreten Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009;
- 5 april 1995: Decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
- 11 mei 2001: BvR tot aanwijzing van de instellingen en administraties die adviseren over voorontwerpen van ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's);
- 4 juni 2004: BvR tot bepaling van de nadere regels voor het planologisch attest;
- 12 oktober 2007: BvR betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's.

Budgettaire allocatie

De adviestaak m.b.t. RUP's, planologische attestaten, MER's en verzoeken tot raadpleging hangt samen met personeelsinzet. Financiële consequenties hebben enkel betrekking op het inhuren van specifieke expertise of het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten. Er wordt geen specifieke begrotingspost voor voorzien.

Voor het inhuren van specifieke expertise wordt gebruik gemaakt van de middelen voorzien op rubriek 12.11 (12.02 in 2009). In 2009 werden geen nieuwe engagements op dat vlak aangegaan, maar zijn er wel nog opdrachten lopend, onder meer de inschatting van de financieel-economische haalbaarheid van de bedrijventerreinenlocaties die worden voorgesteld in het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel.

Het Agentschap Ondernemen treedt ook op als initiatiefnemer van MER's en verzoeken tot raadpleging en van ruimtelijke veiligheidsrapporten. In de mate dat hiervoor externe studiebureaus worden aangeduid, wordt dus ook gebruik gemaakt van de middelen voorzien op rubriek 12.11 (12.02 in 2009).

In de mate dat gebruik gemaakt wordt van opdrachten aan de POM's wordt gebruik gemaakt van begrotingspost 51.10-12.23.

Tabel 23: Adviesvragen ruimtelijke uitvoeringsplannen en planologische attestaten

Type	Bestuurlijk_Niveau	Aantal
RUP	gemeentelijk	85
RUP	provinciaal	25
RUP	gewestelijk	15
PA	gemeentelijk	31
PA	provinciaal	4
PA	gewestelijk	9

Advisering van stappen in de procedure MER of verzoek tot raadpleging: 47

De adviezen inzake ruimtelijke uitvoeringsplannen ("RUP's") moeten beschouwd worden als formele eindstap van een ruimtelijk planningsproces. De dienst Ruimtelijke Economie volgt de ruimtelijke planningsprocessen op teneinde een ijzeren voorraad aan bestemde

bedrijventerreinen na te streven. Aan gewestelijke en provinciale RUP's, die het gevolg zijn van de afbakeningsprocessen van de groot-en regionaalstedelijke gebieden (gewestelijk) en van de kleinstedelijke gebieden en economische knooppunten (provinciaal), wordt daarom meer aandacht besteed dan aan de gemeentelijke RUP's.

Daarnaast treedt het Agentschap Ondernemen, dienst Ruimtelijke Economie op als initiatiefnemer van MER's, verzoeken tot raadpleging en ruimtelijke veiligheidsrapporten voor historisch gegroeide bedrijven en niet-watergebonden bedrijventerreinen. Deze taak werd opgestart in 2009 ten gevolge van het protocol dat de Vlaamse Regering hierover uitvaardigde.

In het kader hiervan werden:

- 3 procedures verzoek tot raadpleging afgerond;
- 1 procedure MER historisch gegroeid bedrijf opgestart (vastlegging einde 2008)
- 1 RVR opgestart (vastlegging einde 2008)

In het kader van de nadere uitwerking van het economisch netwerk Albertkanaal coördineert het Agentschap Ondernemen de opdracht die POM-Antwerpen en POM-Limburg kregen van de Vlaamse Regering tot opmaak van 1) de globale plan-mer ENA en 2) de bij de globale plan-mer ENA horende gebiedsgerichte MER's voor Genk Zuid-West, Termien en Tervant.

Daarnaast treedt het Agentschap Ondernemen zelf op als initiatiefnemer voor de plan-mer voor de zoekzone Wommelgem-Ranst in het ENA.

De vastleggingen voor deze verschillende initiatieven in het ENA vonden al voor 2009 plaats, maar de MER's zullen naar verwachting pas in 2010 afgerond worden.

3.3 Subsidiëring van de (her)aanleg van bedrijventerreinen

Wettelijk kader

- BVR van 16 mei 2007 houdende subsidiëring van bedrijventerreinen gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 30 mei 2008;
- Ministerieel besluit van 1 oktober 2007 houdende de uitwerking van de CO₂-neutraliteit op de bedrijventerreinen gewijzigd bij besluit van 5 juni 2009.

Budgettaire allocatie: rubriek 61.02

Er werd 20.364.156,17 euro vastgelegd.

Toelichting

Het subsidiebesluit van 16 mei 2007 legt in vergelijking met de vorige subsidiebesluiten sterker de nadruk op de herontwikkeling van verouderde bedrijventerreinen en brownfields.

Het subsidiepercentage voor deze terreinen bedraagt het dubbele van het percentage voor de aanleg van een greenfield. Een herontwikkeling impliceert wel een totaalvisie op het verouderd bedrijventerrein om te vermijden dat subsidies worden toegekend voor 'ad hoc' en/of beperkte ingrepen die niet substantieel bijdragen aan het opwaarderen van het terrein of achteraf toch opnieuw in vraag gesteld worden. Daarom is een 'herinrichtingsplan' een belangrijke subsidievoorwaarde.

Daarnaast voorziet het subsidiebesluit in een subsidie voor de zgn. voortrajecten, studies en procesbegeleiding om de haalbaarheid en de beleidsmatige knelpunten van de herontwikkeling van een verouderd terrein of een brownfield te onderzoeken. Dit jaar werden 2 voortrajecten in Antwerpen via de reguliere subsidieregeling gesubsidieerd. Het gaat om IPZ Antwerpen en Klein Schijn.

Uit onderstaande tabel blijkt dat er in 2009 nog wel meer nieuwe terreinen werden gesubsidieerd, maar ook dat de financiële inspanningen om verouderde bedrijventerreinen en brownfields te herontwikkelen groter zijn.

Tabel 24: steun aan bedrijventerreinen

Provincie	Nieuw BT		Verouderd BT		Voortraject	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Antwerpen	4	3.052.231,21	2	684.615,86	2	411.000,00
Limburg	0		4	7.124.205,06	0	
Oost-Vlaanderen	5	2.638.638,91	1	873.492,02	0	
Vlaams-Brabant	1	794.396,80	0		0	
West-Vlaanderen	4	168.152,06	1	4.617.424,25	0	
TOTAAL	14	6.653.418,98	8	13.299.737,19	2	411.000,00

3.4 Subsidiëring van de bedrijventra en doorgangsgebouwen

Wettelijk kader

De subsidiëring van bedrijventra en doorgangsgebouwen wordt geregeld door het Besluit van de Vlaamse Regering goedgekeurd op 11 mei 2007. Het besluit houdt een belangrijke verandering in ten opzichte van de vorige besluiten. Vroeger werden de projecten ingediend via een open systeem. In het huidige besluit wordt met projectoproepen gewerkt. Binnen een bepaald budget worden enkel de beste projecten gefinancierd en dit op basis van een aantal criteria opgenomen in het besluit. De projecten worden door een jury van ambtenaren geselecteerd.

Het besluit legt meer dan vroeger de nadruk op de ondersteuning en het advies dat de startende bedrijven in het centrum moeten krijgen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen drie categorieën bedrijventra: centra met basisdiensten, specifieke centra gericht op starters uit een bepaalde doelgroep en strategische centra, gericht op starters uit een bepaalde (buitenlandse) regio.

Per jaar kunnen maximaal twee projectoproepen gebeuren.

Budgettaire allocatie rubriek 61.02

Er werd op deze rubriek 1.000.000 euro vastgelegd voor de projectoproep.

Toelichting

In 2009 werd er één projectoproep gedaan, gericht naar specifieke en strategische bedrijventra. Er werden 9 dossiers ingediend, allen voor specifieke bedrijventra. Zes dossiers werden goedgekeurd.

Van de voorziene en reeds vastgelegde subsidie-enveloppe van 1.000.000 euro voor deze oproep werd een totale subsidie toegekend van 984.124 euro.

Tabel 25: subsidies aan bedrijvencentra en doorgangsgebouwen

Begunstigde	Naam van het project	Subsidie
NV Den Hoorn	Gaming incubator-Creative Minds	250.000
Howest	Game Accelerator	250.000
Genk	Incubator Creatieve economie en gaming	250.000
POM Oost-Vlaanderen	Textielincubatiecentrum	142.500
POM Vlaams-Brabant	I&I Leuven	7.500
NV Liebimmo	Astrid Business Center	84.124

3.5 Aanzetten tot activering en verduurzaming van bestemde terreinen

Wettelijk kader

- 30 december 1970: wet betreffende de economische expansie waardoor automatisch “hoogdringende omstandigheden” van toepassing waren i.v.m. onteigeningen;
- 30 december 1970 betreffende de economische expansie – artikel 32: het terugkooprecht werd oorspronkelijk door dit artikel geregeld;
- decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004, art. 73: huidige basis voor verlening van onteigeningsmachtigingen;
- 20 juli 2006: BvR inzake de nadere uitwerking van het economisch netwerk Albertkanaal (ENA) in uitvoering van het RSV.
- 30 maart 2007: Decreet betreffende de Brownfieldconvenanten

Daarnaast zijn er geen wettelijk geregelde initiatieven, maar vervult het Agentschap een co-regisseursrol in het kader van afspraken van de Vlaamse Regering n.a.v. bestemmings- en ontwikkelingstrajecten (bijvoorbeeld voor het ENA), en kan het Agentschap ad hoc initiatieven nemen om herinrichtingen van verouderde bedrijventerreinen of brownfields aan te pakken en/of om onbenutte bedrijfsgronden vermarkt te krijgen.

Budgettaire allocatie

De subsidies voor verduurzaming van bedrijventerreinen worden gesubsidieerd via de begrotingsrubriek voor 'Projecten in het kader van gebiedsgerichte partnerschappen en/of het Vlaams ruimtelijk-economisch beleid' (rubriek 51.22, 50.02 in 2009)

Studiewerk of externe consultancy wordt vergoed via rubriek 12.11 (12.02 in 2009).

Toelichting

▶ **Onteigeningen**

In 2009 werden voor 12 terreinen adviezen en/of betekeningen m.b.t. onteigeningsmachtigingen verleend.

▶ **Activering en verduurzaming van bedrijventerreinen**

In het kader van de activering en verduurzaming van bedrijventerreinen werd globaal 3 miljoen euro vastgelegd voor de organisatie van een projectoproep inzake interbedrijfssamenwerking en bedrijventerreinmanagement. De projecten moeten op 25 juni 2010 ingediend worden.

▶ **Brownfieldconvenanten**

Ter begeleiding van de onderhandelingen tot het afsluiten van de 42 ontvankelijk en gegrond verklaarde brownfieldprojecten werd externe juridische expertise aangetrokken. Hiervoor werd een bedrag van 200.000 euro vastgelegd op rubriek 12.02.

3.6 Verwerven en ter beschikking stellen van strategische regiospecifieke informatie

Wettelijk kader

- 7 mei 2004: decreet betreffende het statuut, de werking, de taken en de bevoegdheden van de erkende regionale samenwerkingsverbanden, de sociaaleconomische raden van de regio en de regionale sociaaleconomische overlegcomités;
- 22 oktober 2004: BvR betreffende de erkenning en subsidiëring van regionale samenwerkingsverbanden;

- 7 mei 2004: decreet houdende vaststelling van het kader tot oprichting van de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen (POM).

Budgettaire allocatie: verschillende rubrieken

- 33.04 - programma EC: streekcharters – geen nieuwe vastleggingen
- 41.06 – programma EC: ERSV's: 969.820,76 euro

In het kader van de basisallocatie 33.04 – programma EC - worden geen nieuwe middelen vastgelegd. Het betreft louter de verdere uitbetaling van de in het verleden vastgelegde subsidies voor streekcharterprojecten. Naar verwachting zal deze uitbetaling in 2010 afgerond worden, zodat deze begrotingspost kan verdwijnen.

Op begrotingspost 41.06 – programma EC - worden de werkingsmiddelen voor de ERSV's vastgelegd.

Toelichting

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in 2009 verrichte vastleggingen.

Tabel 26: ERSV's – werkingskosten vastgelegd in 2009

Limburg	150.335,94
Limburg aanvullend	34.895,79
Oost-Vlaanderen	241.833,92
Vlaams-Brabant	126.277,20
West-Vlaanderen	228.371,01
Antwerpen	188.106,90

De vastleggingen op rubriek 41.06 betreffen de bedragen waar de ERSV's recht op hebben vanuit het beleidsdomein Economie. Om een zicht te krijgen op de totale subsidiëring van de ERSV's vanuit de Vlaamse overheid dienen deze bedragen opgeteld te worden bij de substantieel hogere bedragen die uitgekeerd worden vanuit het domein Werkgelegenheid.

3.7 Ondernemingsvriendelijke gemeente

Toelichting

Eind 2008 werd een actieplan “ondernemingsvriendelijke gemeente” uitgewerkt. Het actieplan is gebaseerd op drie elementen, die onderling verbonden zijn:

- een overlegplatform, waarin de diverse promotoren van gesubsidieerde projecten worden opgenomen en dat kennis- en ervaringsuitwisseling en afstemming tussen projecten wil stimuleren.
- projectoproepen, die moeten zorgen voor een regelmatige opstart van nieuwe innovatieve projecten;
- een kenniscentrum dat zal worden opgericht om de kennis uit de verschillende projecten en eventueel onderzoek te borgen en vlot toegankelijk te maken.

In 2009 werd gestart met de concrete realisatie van deze drie sporen.

Het Agentschap Ondernemen organiseerde in het voorjaar een reeks van vijf infosessies om het nieuwe actieplan toe te lichten maar vooral om de constructieve dialoog tussen beleidsmakers en ondernemers bevorderen.

In dezelfde periode werd ook een eerste projectoproep gelanceerd. Deze oproep focuste op twee prioriteiten:

- de introductie van de innovatie in de detailhandel: een gemeenschappelijk actiepoint voor ondernemers en lokale besturen;
- de Europese Dienstenrichtlijn: een opportuniteit voor het verbeteren van de dienstverlening van lokale besturen

Er werden 27 voorstellen ingediend voor een totaal gevraagd subsidiebedrag van ruim 6,5 miljoen euro. Met de in 2008 voorziene middelen konden uiteindelijk acht projecten worden gesubsidieerd. drie hadden betrekking op de verbetering van de dienstverlening, vijf hadden betrekking op de innovatie in de detailhandel.

In 2009 werden ook de eerste voorzichtige stappen gezet in de uitbouw van een overlegplatform:

- in februari werden 13 EFRO-projecten rond administratieve vereenvoudiging, die betrokken worden in het overlegplatform, samengebracht om hun werking toe te lichten en contacten te leggen;

- in april kwamen alle indieners van projectvoorstellen samen om hun voorstel kort toe te lichten en opportuniteiten voor de afstemming of samenwerking te detecteren. Zestien voorstellen werden nadien bijgewerkt;
- in december werden de verantwoordelijken van 22 gesubsidieerde projecten uitgenodigd om de verdere werking van het overlegplatform te bespreken en kennis- en ervaring uit te wisselen rond enkele specifieke projecten.
- Daarnaast kwam ook de kerngroep een drietal keer samen om mee de verdere uitbouw van OVG vorm te geven.

4. De Europese middelen optimaal aanwenden

4.1 Een efficiënt beheer van het EFRO - fonds: doelstelling 2-gebieden

Wettelijk kader

De wettelijke basis voor de programmaperiode 2000 - 2006 wordt gevormd door de volgende Europese beschikkingen:

- C(2001)861 van 15 mei 2001 voor de provincie Limburg;
- C(2001)1250 van 8 juni 2001 voor de provincie Oost-Vlaanderen;
- C(2001)1248 van 14 juni 2001 voor de provincie Antwerpen;
- C(2001)1269 van 31 mei 2001 voor de provincie West-Vlaanderen;
- C(2001)3492 van 12 november 2001 voor Urban II;
- C(2002)5536 van 20 december 2002 voor Innovatieve Acties.

Voor de programmaperiode 2007 - 2013 is dit:

- C(2007)6312 van 7 december 2007 (EFRO - programma Vlaanderen).

Budgettaire allocatie: rubriek 32.06

De cofinanciering van de economische projecten wordt geregeld via het Hermesfonds, rubriek 32.06.

Toelichting

Door een verlenging van de uitvoeringstermijn van de programmaperiode 2000 - 2006, konden de resterende financiële EFRO-middelen nog worden toegewezen en projecten nog worden uitgevoerd tot 30 juni 2009. EFRO-betalingen aan alle goedgekeurde projecten konden ook nadien nog worden verricht.

In Vlaanderen liepen tijdens deze periode 4 programma's in doelstelling 2, in het bijzonder in de provincies Limburg, Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen, een Urban II-programma in Antwerpen en een programma "Innovatieve Acties".

Zij omvatten een globaal budget van 556 miljoen euro, waarvan 187 miljoen euro EFRO-subsidies. Hiermee werden 912 projecten gerealiseerd.

Het Agentschap is verantwoordelijk voor het algemeen beheer van deze programma's en de financiële afhandeling van de projecten. Met uitzondering van het programma "Innovatieve

Acties”, werd de organisatie voor het goedkeuren van projecten gedelegeerd aan de provincies (en aan de stad Antwerpen voor Urban).

Eind 2009 was 94 % van de totaal toegekende EFRO - steun uitbetaald.

Het jaar 2009 was tevens het tweede effectieve werkingsjaar van de nieuwe programma-periode 2007-2013.

Het doelstelling 2 - programma Vlaanderen 2007-2013 werd door de EU goedgekeurd bij beschikking C(2007) 6312 van 7 december 2007.

Het omvat een globaal programmabudget van 500 miljoen euro, waarvan 201 miljoen euro EFRO - middelen. Projecten over geheel Vlaanderen (dus niet langer beperkt tot bepaalde regio's zoals tijdens voorgaande programmaperiodes) komen in aanmerking voor subsidiëring.

De uitvoering van het programma is gericht op 4 prioritaire thema's:

- kenniseconomie en innovatie,
- ondernemerschap,
- ruimtelijke economische omgevingsfactoren en
- stedelijke ontwikkeling.

Voor elk van deze 4 prioriteiten staat één vierde van het budget ter beschikking.

Het Agentschap werd door de Vlaamse Regering aangeduid als uniek loket en als beheers- en certificatieautoriteit. Het kan hierbij beroep doen op 5 provinciale en 2 stedelijke contactpunten.

Eind 2009 waren reeds 218 projecten goedgekeurd door het bevoegde Comité van Toezicht (bestaande uit vertegenwoordigers van de leden van de Vlaamse Regering, de provincies, de lokale besturen en de sociale partners), waarbij 115,6 miljoen aan EFRO - steun werd toegekend.

4.2 Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: transnationale programma's - Doelstelling-3 – Interreg

Toelichting

Het Agentschap beheert de EFRO doelstelling-3 programma's, adviseert promotoren, beslist mee over de goedkeuring van projecten, en zorgt voor de Vlaamse cofinanciering van economische projecten.

Voor de periode 2000-2006 bedroeg het bedrag aan EFRO middelen dat Vlaanderen kon inzetten voor deelname aan de grensoverschrijdende - transnationale - en interregionale programma's nog 53 miljoen euro. Voor de nieuwe doelstelling-3 programma's 2007-2013 is dit bedrag opgelopen tot 118,5 miljoen euro.

Concreet beheert het Agentschap vier grensoverschrijdende, twee transnationale en drie interregionale operationele (meerjaren)programma's.

De grote thema's en prioriteiten van de doelstelling 3 - of Interreg IV - programma's zijn een versnelde realisatie van de doelstellingen uit de Lissabon- en Göteborg-agenda's. De nadruk ligt hierbij onder meer op:

- het aanmoedigen van innovaties in ondernemingen, het stimuleren van het ondernemerschap en de groei van de kenniseconomie;
- het vergroten van de aantrekkelijkheid en de toegankelijkheid van lidstaten, regio's en steden door het verbeteren van de vervoer- en communicatie-infrastructuur;
- de bescherming van het milieu en het gezamenlijke beheer van natuurlijke en technologische risico's.

De volgende EFRO - middelen zijn voor de verschillende programma's beschikbaar gesteld door de deelnemende regio's en lidstaten voor de periode 2007 - 2013:

Tabel 27: EFRO - middelen beschikbaar gesteld door de deelnemende regio's en lidstaten voor de periode 2007-2013

Programma's	EFRO-budget
Grensoverschrijdende programma's (IVA)	
Grensregio Vlaanderen-Nederland	95 miljoen
Euregio Maas-Rijn	72 miljoen
Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen	138 miljoen
2 Zeeën	167 miljoen
Transnationale programma's (IVB)	
Noordzee Regio	138 miljoen
Noordwest Europa	355 miljoen
Interregionale programma's	
Interregionaal samenwerkingsprogramma (Interreg IVC)	321 miljoen
URBACT II	53 miljoen
INTERACT II	34 miljoen

Vanaf de opstart van de programma's op 1 januari 2007 tot 31 december 2009 werden de volgende middelen uit het Hermesfonds vastgelegd voor doelstelling 3 of Interreg IV - projecten met een economische finaliteit.

Tabel 28: EFRO – Vastleggingen in Hermesfonds voor D3 of Interreg IV- projecten

	Aantal dossiers	Vastgelegde Hermes-subsidies
Grensoverschrijdende programma's (IVA)		
Grensregio Vlaanderen-Nederland	4	12.190.883,50
Euregio Maas-Rijn	3	848.044,00
Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen	13	2.289.148,57
2 Zeeën	3	632.967,32
Transnationale programma's (IVB)		
Noordzee Regio	5	990.691
Noordwest europa	1	220.374,84
Interregionale programma's		

Interregionaal samenwerkingsprogramma (Interreg IVC), URBACT II, INTERACT II	3	197.127,82
Totaal	32	17.369.237,05

4.3 Herverdeling vanuit WSE voor projecten met EFRO-cofinanciering

In 2009 werd een bedrag van 918.607,61 euro vastgelegd in het kader van de uitdagingen op de arbeidsmarkt. Het betreft vastleggingen voor vier EFRO-projecten. Deze projecten maken voorwerp uit van een herverdelingsbesluit vanuit WSE.

- Project 192 – Ledeberg Leeft (Stad Gent) – Dit project maakt deel uit van een actieplan van 22 acties, die samen het stadsvernieuwingsproject ‘Ledeberg Leeft’ vormen.
- Project 329 – Huis van de Sociale Economie Denderleeuw (Gemeente Denderleeuw) – Aankoop en inrichting van een pand dat zal ter beschikking gesteld worden om zelfstandige projecten van lokale sociale economie te huisvesten, ontwikkelen en faciliteren.
- Project 355 – Dienstencentrum Duwijckpark (POM Antwerpen) - Oprichten van een dienstencentrum (kinderdagverblijf en strijkatelier) ten behoeve van de werknemers van de bedrijven gevestigd op het industrieterrein Duwijckpark te Lier (fase I en fase II).
- Project 384 – Campus TIO³ (OCMW Ronse) - Een voormalig ziekenhuis-campus wordt een centrum voor ondernemerschap, opleiding en ontmoeting met een sterke focus op textiel en innovatie.
- Project 394 – Sociale Campus Spiegelfabriek Herentals (OCMW Herentals) - Uitbouw van een sociale campus op een vervallen bedrijfsterrein. Er wordt een nieuwbouw gerealiseerd waarin zowel de opleidingsinitiatieven van het OCMW als sociale economie organisaties uit de regio en andere sociale projecten gehuisvest kunnen worden

De Hermesfinanciering van deze EFRO-projecten ziet er als volgt uit:

Tabel 29: overzicht van de financiering van EFRO-projecten WSE

Project	Hermes 32.12	Hermes 32.06
192 – Ledeberg Leeft	419.547,61 euro	
329 – Huis van de Sociale Economie	59.060,00 euro	29.530,00
355 – Dienstencentrum Duwijckpark	70.000,00 euro	170.000,00
384 – Campus TIO ³	55.000,00 euro	1.034.995,42
Spiegelfabriek Herentals	315.000,00 euro	-
Totaal:	918.607,61 euro	1.234.525,42

4.4 Het Enterprise Europe Network Vlaanderen (EEN)

In 2009 was er een ruim aanbod aan seminars en workshops over uiteenlopende onderwerpen voor de ondernemingen: er werden een dertigtal activiteiten georganiseerd, hetzij centraal in Brussel, hetzij in de diverse provincies. Hiermee werden 1300 Vlaamse ondernemers bereikt. Onderwerpen die aan bod kwamen waren:

- vrij verkeer van werknemers
- grensoverschrijdende tewerkstelling
- financieringsmogelijkheden voor kmo's
- vrouwelijk Ondernemerschap
- internationaal samenwerken: van contact naar contract
- integrale en interregionale arbeidsmobiliteit en
- duurzaam ondernemen.

Daarnaast nam Enterprise Europe Network ook deel aan diverse campagnes en events van de Europese Commissie, onder meer in het kader van de Europese week voor de kmo's. Er werden bovendien 4 rondetafels gehouden naar aanleiding van Europese openbare consultaties, rond mobiliteit, design, toerisme, en EU-financieringsmechanismen.

In 2009 werden 863 vragen van Vlaamse ondernemers rond EU-topics beantwoord en werden er 224 individuele bedrijven bezocht voor de bespreking van hun vragen in verband met zakendoen in Europa. 68 bedrijven werden begeleid tijdens missies of bedrijvencontactdagen.

Ook werden 215 bedrijfsprofielen uitgewisseld binnen het partnernetwerk.

De aanbestedingsdienst van Enterprise Europe Vlaanderen heeft in 2009 10 nieuwe klanten verworven. De abonnees krijgen wekelijks via e-mail een lijst met aanbestedingen die relevant zijn voor hun bedrijf.

Om bedrijven op de hoogte te houden van nieuwe buitenlandse zakenvoorstellen, verstuurt Enterprise Europe Vlaanderen maandelijks een elektronische Business Cooperation Newsletter met een overzicht van de meest relevante zakenvoorstellen van de maand. Tot op heden zijn er 158 bedrijven geabonneerd op de nieuwsbrief.

In 2009 werd een communicatiecampagne gelanceerd om de bekendheid van Enterprise Europe Vlaanderen te vergroten bij de ondernemingen in Vlaanderen. Er werd een brochure ontworpen met een insteek vanwege de ondernemers die getuigen over de dienstverlening die zij van het netwerk genoten. Gelijktijdig met de lancering van de nieuwe website van Enterprise Europe Vlaanderen werd er een volledige pagina in de Tijd gewijd aan de voorstelling van Enterprise Europe Vlaanderen aangevuld met praktijkgetuigenissen. Tevens was er een banner op de website van de Tijd gedurende een week.

Tot slot coördineert Enterprise Europe Vlaanderen ook het “Erasmus voor Jonge Ondernemers”-programma voor Vlaanderen. Dit programma werd op 1 januari 2009 door de Europese Commissie gelanceerd als onderdeel van de Small Business Act met als doel jonge ondernemers ervaring te laten opdoen bij ervaren gastondernemers in andere EU-lidstaten. In 2009 werden 13 profielen van gastondernemers en 11 profielen van nieuwe ondernemers verwerkt. Dit resulteerde al in 2009 in 2 uitwisselingen.

5. Dienstverlening aan ondernemingen

Het Agentschap Ondernemen heeft in elke provincie een multidisciplinair team van medewerkers die informatie en advies geven aan ondernemingen over de verschillende manieren waarop de overheid hen kan ondersteunen.

Zo informeert en adviseert het Agentschap Ondernemen, ondernemers bijvoorbeeld over steunmaatregelen en de financiering van hun onderneming en over het belang van een goed ondernemingsplan, begeleidt het Agentschap hen bij de vergroening van hun onderneming (energie- en eco-efficiëntiescans) en ondersteunt het hen bij zoeken naar een geschikte locatie voor hun onderneming,...

Het Agentschap Ondernemen bouwt deze dienstverlening uit in afstemming en complementariteit met de bedrijfsorganisaties.

5.1 Hervorming van de dienstverlening

Om meer en sterker ondernemerschap in Vlaanderen te creëren en bedrijven aan te zetten tot groei, professionalisering en internationalisering, werd de dienstverlening van het Agentschap Ondernemen in de loop van 2009 gegroepeerd rond 5 verschillende thema's in plaats van de 9 thema's die vroeger gehanteerd werden.

De 5 thema's waarin het Agentschap Ondernemen ondernemingen ondersteunt:

STRATEGIE & ONTWIKKELING | van start tot overname

Hoe ondersteunt de overheid de start en de ontwikkeling van een onderneming?

Het Agentschap ondernemen informeert en adviseert ondernemers over de ondersteuning die de overheid hen kan bieden bij het opstarten en verder professionaliseren van hun onderneming.

FINANCIERING | middelen en instrumenten

Welke overheidsfinancieringsinstrumenten faciliteren de financiering van bedrijfsprojecten?

Ondernemers kunnen bij het Agentschap Ondernemen terecht voor begeleiding bij het vinden van gepaste financiering voor hun project. Het Agentschap zorgt ervoor dat ondernemingen vlot toegang krijgen tot de bestaande middelen en instrumenten van de Vlaamse overheid.

VESTIGING | locatie, uitbreiding en herlocalisatie

Met welke middelen kan de overheid u helpen bij de zoektocht naar een gepaste locatie?

In Vlaanderen creëert het Agentschap Ondernemen letterlijk en figuurlijk ruimte om te ondernemen. We ondersteunen daarbij actief de duurzame ontwikkeling van bedrijventerreinen. Ook begeleiden we ondernemers bij het zoeken naar een geschikte locatie voor hun onderneming, bij herlocalisatie en bij uitbreidingen.

BEDRIJF & PROCES | duurzaamheid en efficiëntie

Met welke incentives ondersteunt de overheid innovatie en vergroening van bedrijfsprocessen?

Het Agentschap Ondernemen ondersteunt bedrijven bij een efficiënte en duurzame organisatie van hun interne structuur en processen. Concreet gaat het bv. om ICT, energie- en eco-efficiëntie en investeringen in milieuvriendelijke projecten. Daarnaast promoot het Agentschap design als strategie voor vernieuwing en sensibiliseren we ondernemers voor het belang van intellectuele eigendomsrechten.

REGELGEVING & VERGUNNING | integrerend aanspreekpunt

Hoe komt u snel in contact met de bevoegde dienst en op welke hulp kunt u rekenen om administratieve formaliteiten af te handelen?

Als integrerend aanspreekpunt loodst het agentschap ondernemen bedrijven vlot doorheen administratieve verplichtingen en vergunningsaanvragen. Daarnaast informeren en sensibiliseren we ondernemers omtrent normen en standaarden en over het verkrijgen van attesten en erkenningen

5.2 Sensibiliseren en informeren

In 2009 heeft het Agentschap Ondernemen (kandidaat-)ondernemers in Vlaanderen gesensibiliseerd voor ondernemen en ondernemerschap, en geïnformeerd over actuele thema's met betrekking tot ondernemen.

Daartoe werden onder andere infosessies georganiseerd over tal van ondernemingsgerelateerde onderwerpen en brochures verspreid.

Infosessies

Het Agentschap Ondernemen organiseert regelmatig infosessies voor de ondernemer. Omdat de tijd van de ondernemer kostbaar is, wordt hij op korte tijd geïnformeerd over de belangrijkste aspecten van ondernemerschap en de dienstverlening van het Agentschap Ondernemen.

Het Agentschap Ondernemen organiseerde in 2009 in totaal 87 informatiesessies waarop 2251 deelnemers aanwezig waren.

Tabel 30: Aantal infosessies

Aantal infosessies	87
Bereik	2251

In 2009 werden door het Agentschap Ondernemen 1 of meerdere infosessies georganiseerd over onderstaande thema's:

Tabel 31: Thema's infosessies

U verbruikt energie en wil hierop besparen?
Strategie als middel om uw bedrijf op koers te houden in tijden van crisis
Zelfstandig ondernemen in de kinderopvang met toelichting nieuw investeringsfonds 'KIDS-Invest' – Gent
Overzicht financieringsmaatregelen: Overheid en bedrijven klaar voor de groei!
Hoe ga ik als lokaal bestuur om met de Europese Dienstenrichtlijn?
Lancering VON-community: Event Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (VON)
De kmo-portefeuille voor dienstverleners – Antwerpen
Hoe verhoog ik de rendabiliteit van mijn horecazaak?
'Is groenestroom uit kleine en middelgrote windturbines haalbaar voor mijn bedrijf?'
Te Gent infosessie: Hoe verhoog ik de rendabiliteit van mijn horecazaak?
'Vlaamse steun voor strategisch ondernemende kmo's'
Is mijn zaak haalbaar?

De haalbaarheid van windenergie
Zelfstandig ondernemen in de kinderopvang
Conferentie: De financiering van mijn onderneming in Vlaanderen
'U verbruikt energie en wil hierop besparen'
Is groene stroom uit kleine en middelgrote windturbines haalbaar voor mijn bedrijf?
Internationale en interregionale arbeidsmobiliteit
'De kmo-portefeuille voor dienstverleners'
Basisbeginselen inzake de bescherming van uw intellectuele eigendom.
Ondernemingsvriendelijke gemeente
Internationaal samenwerken: van contact naar contract
KMO-IT dag
Infosessies over de kmo-portefeuille, het kmo-programma en de ecologiepremie
Jouw ondernemingsplan in één maand
De elektronische BTW-aangifte
Op zoek naar een nieuwe job? - Begin uw eigen zaak!
Freelance leven van je pen: journalist èn ondernemer
Startersavond in samenwerking met STEBO

Publicaties

Daarnaast werden er in het kader van het informeren en sensibiliseren van (kandidaat-) ondernemers voor duurzaam ondernemerschap in Vlaanderen, een aantal brochures opgemaakt, up-to-date gebracht, en verspreid aan het brede publiek.

Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste brochures die het Agentschap Ondernemen in 2009 ter beschikking gesteld heeft van ondernemers en het bredere publiek.

Tabel 32: Brochures van het Agentschap Ondernemen

Bedrijf en Milieu
Bedrijf en Stedenbouwkundige vergunning
Seveso-bedrijven: aard, ruimtebehoefte en mogelijke inplantingslocaties
Dynamisch ondernemingsplan: start met kennis van zaken
Handleiding CO2-neutraliteit
Handleiding milieuvergunningaanvraag
Hoe kan de overheid uw financiering gemakkelijker maken
Leidraad intellectuele eigendom
Leidraad voor het opstellen van een ondernemingsplan
Milieuchecklist
Milieukalender
Rationeel energieverbruik
Risicokapitaal
Mijn eigen zaak (+ bijlagen per provincie)
Folder Strategisch ondernemen
Subsidieleidraden voor het bedrijfsleven (8 versie rond verschillende thema's)
Technologie-fiche: verlichtingssystemen voor ondernemingen
Folder kmo-portefeuille
Werken met kmo adviseurs
Met goesting blijven werken en leren
Open de deur naar Europa – Wegwijzer voor Vlaamse kmo's
Werken voor de deur? Voorwaarden vanaf 1 juli 2008
Folder Preventief Bedrijfsbeleid

De populairste brochures in 2009, gedownload via www.agentschapondernemen.be zijn:

Tabel 33: Populairste brochures

Soort	Aantal downloads
Dynamisch Ondernemingsplan	8.347
Mijn eigen zaak (versie Antwerpen)	1.108
Handleiding Milieuvergunningaanvraag	1.089
Subsidie leidraad kmo investeringen	1.011
Mijn eigen zaak (versie Oost-Vlaanderen)	889
U hebt startersplannen	843
Bedrijf en milieu	675
Mijn eigen zaak (versie West-Vlaanderen)	601

5.3 Individuele dienstverlening⁴

Het Agentschap Ondernemen heeft in 2009 (kandidaat-)Ondernemers inhoudelijk advies en begeleiding aangeboden in volgende domeinen:

1. Starten van een onderneming
2. Financiering, steunmaatregelen en werk
3. Ondernemingsvraagstukken
4. Ruimtelijke ordening en vestiging
5. Milieu
6. Energie
7. Innovatie

---

⁴ De rapportering voor de individuele dienstverlening aan bedrijven werd in 2009 nog opgevolgd via de 9 thema's die voorheen gangbaar waren. Vanaf 2010 wordt de opvolging van deze dienstverlening gegroepeerd aan de hand van de 5 thema's die in de loop van 2009 geïmplementeerd werden.

8. Werk

9. Internationaal ondernemen

Voor deze domeinen werd zowel eerstelijnsadvies als accountmanagement aan ondernemers en kandidaat-ondernemers aangeboden.

5.3.1 Eerstelijnsadvies

Eerstelijnsadvies is het beantwoorden van eenvoudige vragen van ondernemers over verschillende aspecten van het ondernemen in Vlaanderen. Dit kan onder andere bestaan uit het summier overhandigen van informatie, het beantwoorden van e-mails en het doorbellen of opsturen van informatie (zonder extensief opzoekwerk of duiding).

Hieronder vindt u de kerncijfers voor eerstelijnsadvies in 2009:

Totalen Eerstelijnsadvies

Tabel 34: Cijfers eerstelijnsadvies

Aantal vragen	4802
Aantal klanten	4212
Aantal vragen per klant	1,14

Eerstelijnsadvies per domein⁵

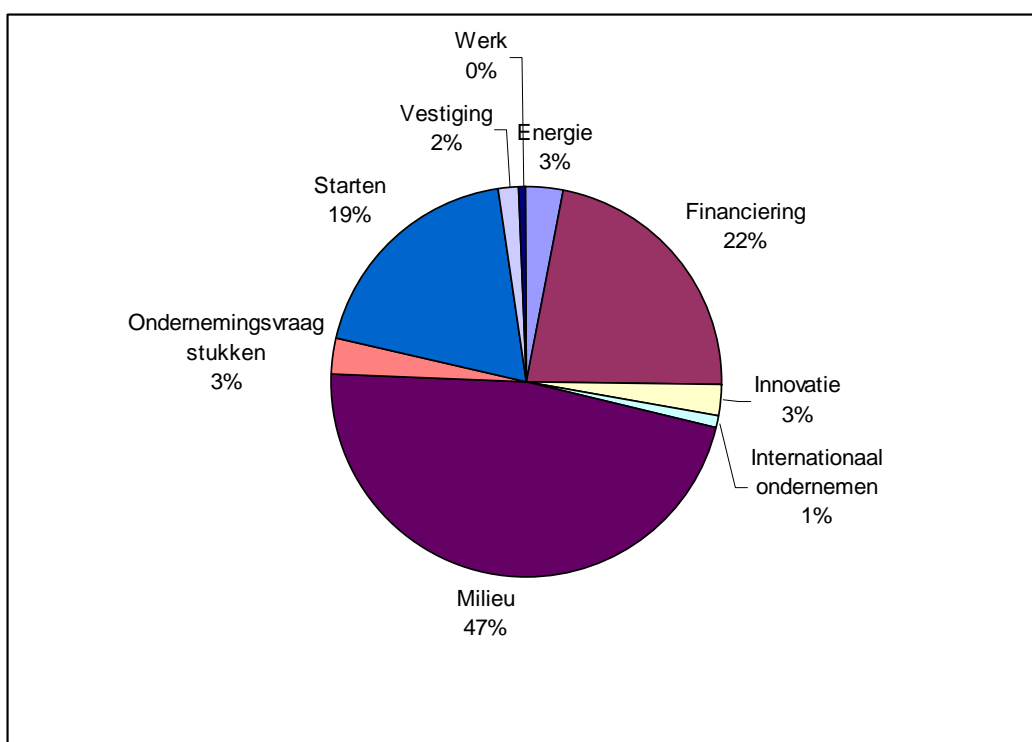
Tabel 35: cijfers eerstelijnsadvies per domein

Domein	Aantal vragen
Starten	883
Financiering	1018
Ondernemingsvraagstukken	133
Innovatie	122
Energie	143

⁵ Het verschil in aantal vragen in vergelijking met de eerste tabel is te verklaren door het feit dat een aantal domeinen, waaronder databanken, design,... hier niet meegeteld werden.

Milieu	2147
Vestiging	81
Internationaal ondernemen	51
Werk	22
Eindtotaal	4600

Verhouding tussen de verschillende domeinen:

5.3.2 Accountmanagement

Naast eerstelijnsadvies heeft het Agentschap Ondernemen in 2009 ook bedrijven geholpen met complexere problemen en vragen. Het beantwoorden van complexere vragen en het wegwijs maken van bedrijven in overheidsregelgeving, steunmaatregelen en verplichtingen wordt accountmanagement genoemd.

Hieronder vindt u de kerncijfers voor accountmanagement in 2009:

Totalen accountmanagement

Tabel 36: cijfers accountmanagement

Aantal vragen	5635
Aantal klanten	4478
Aantal vragen per klant	1,26

Cijfers accountmanagement per domein⁶

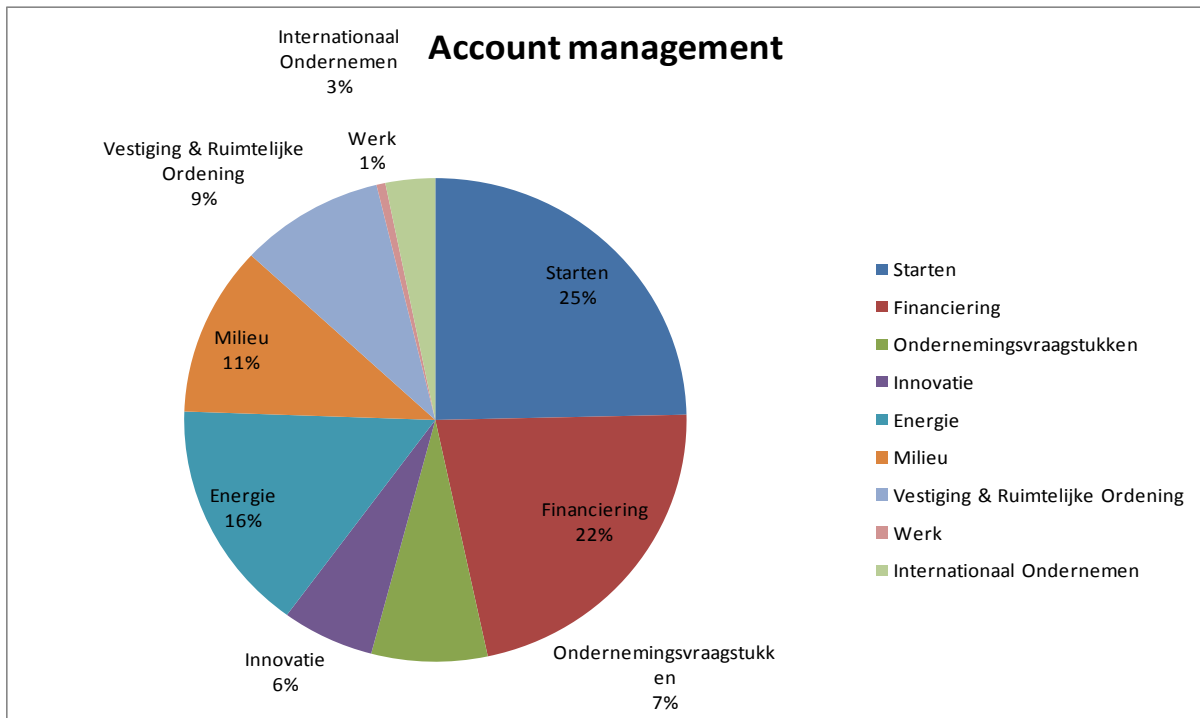
Tabel 37: cijfers accountmanagement per domein

Domein	Aantal vragen
Starten	1288
Financiering	1149
Ondernemingsvraagstukken	390
Innovatie	311
Energie	809
Milieu	593
Vestiging & Ruimtelijke Ordening	487
Werk	30
Internationaal Ondernemen	167
Eindtotaal	5224

⁶ Het verschil in aantal vragen in vergelijking met de eerste tabel is te verklaren door het feit dat een aantal domeinen, waaronder databanken, design,... hier niet meegeteld werden.

Verhouding tussen de verschillende domeinen

Enkele voorbeelden van de dienstverlening die het Agentschap Ondernemen in het kader van accountmanagement aanbiedt:

Athos Brabant

Athos Brabant is een klein familiebedrijf in bouwmaterialen (meer bepaald gevelproducten) gelegen te Herent. Het bedrijf is bij ons terecht gekomen omdat het in het kader van zijn zonevreemdheid benaderd werd door een studiebureau, die door de gemeente belast werd met de opmaak van een sectoraal RUP zonevreemde bedrijven.

Het bedrijf was behoorlijk stedenbouwkundig vergund maar beschikte niet over de nodige milieuvergunning. Het was de bedoeling dat het bedrijf op termijn zou overgedragen worden van vader op zoon en dat er beperkte uitbreidingsmogelijkheden in de toekomst werden voorzien.

Daarom was het noodzakelijk dat het bedrijf mee instapte in het sectoraal RUP en dat het bedrijf zijn Milieuvergunning in orde bracht.

Het Agentschap Ondernemen heeft hen in deze twee zaken ondersteund en begeleid. We hebben ervoor gezorgd dat beide processen op elkaar afgestemd werden en voor een kwaliteitsbewaking bij het doorlopen van beide procedures.

Inzake de opvolging van het planproces heeft AO ervoor gezorgd dat:

- er verzekerd werd dat het haalbaar was in te stappen in het sectoraal RUP (door studie vergunningtoestand, ruimtelijke visie en ervaring en door overleg met de gemeente Herent);
- het studiebureau een realistische vertaling maakte van het ruimtelijk economisch functioneren naar het plan in voorontwerp;
- de dienst DRE in hun adviesvraag bepaalde knelpunten meenam (met betrekking tot de onduidelijkheid van verval van een getroffen verkaveling) evenals in het Openbaar Onderzoek en
- het bedrijf op elk moment wist in welke fase men zich bevond en hoe lang het nog zou duren eer alles rond was.
-

Hiervoor heeft de Accountmanager nauw samengewerkt met de gemeente Herent, het studiebureau Technum en de Dienst Ruimtelijke Economie.

Athos Brabant verkreeg in januari 2008 zijn Milieuvergunning klasse II en recentelijk is het sectoraal deelRUP Athos Brabant als onderdeel van het sectoraal RUP zonevreemde bedrijven in werking getreden na publicatie in het Belgisch Staatsblad 2010-03-08 .

Begeleiding participatiefonds: Total Male Concept

Sharon Frempong stelt Total male Concept op haar website als volgt voor:

“WAAROM TOTAL MALE CONCEPT?

Een verzorgd uiterlijk is niet alleen aangenaam om naar te kijken, maar straalt ook gezondheid en succes uit. Mannen hebben er dus enkel baar bij om hun huid goed te laten verzorgen.

In volledige privacy kan de man bij Total Male Concept terecht voor professionele behandelingen op maat naar hun individuele behoeften. Dit alles met diverse hoogstaande producten aangepast aan de mannenhuid – en vrijblijvend professioneel advies”.

Mevr. Sharon Frempong heeft voor het eerst contact gezocht met het Agentschap Ondernemen op 23 september 2008. Zij was sterk gemotiveerd om te starten met een eigen zaak van gelaatsverzorging voor mannen, een nieuwe niche in de markt van schoonheidsverzorging. Zij werd ondersteund bij het opstellen van een goed ondernemingsplan en op 11 december van dat jaar werd een aanvraag voor een startlening ingediend bij het Federale Participatiefonds. De eerste aanvraag werd echter niet aanvaard. Echter rekening houdend met de gemaakte aanbevelingen werd het Ondernemingsplan herwerkt. Gebruik makend van de herkansingsmogelijkheid werd op 17 februari 2009 een tweede aanvraag ingediend bij het Participatiefonds. Op 6 maart 2009 is het Participatiefonds akkoord gegaan en kon mevr. Frempong daadwerkelijk starten met de inrichting van haar zaak.

Op 1 juni 2009 is de zaak ‘Total Male Concept’ opengegaan en sedertdien heeft Antwerpen zijn eerste salon exclusief voor de verzorging van de mannenhuid. Total Male Concept zit volop in de fase van opbouw van een klantenbestand. De zomermaanden kondigen zich nog aan als moeilijk omdat verschillende vaste klanten dan op reis zullen zijn. Er bestaat echter goed hoop dat na 18 maanden begeleiding de zaak aan de oprichter de nodige autonomie zal geven en zij gelanceerd zal zijn als zelfstandige.

Struik Foods kiest voor Vlaanderen

Twee jaar geleden werden wij aangesproken door een voormalig manager van de Struik-vestiging te Schoten. De boodschap luidde dat het Nederlandse management van Struik International (een internationaal opererend familiebedrijf in de voedingssector) aan het overwegen was om een nieuwe vestiging te openen in Oost-Berlijn. En of dit misschien ook niets zou zijn voor Schoten.

Uiteraard kenden we Struik Schoten goed. Deze voormalige Zwan-fabriek werd in 2000 door Unilever verkocht aan Struik, een vijftal jaren later was er een zware sanering en sociale onrust.

En uiteraard sprak de idee om deze investering naar Vlaanderen te halen ons aan. Een bijkomende investering met hoogtechnologische input zou niet alleen extra tewerkstelling creëren – 60 VTE -, de fabriek zou zich binnen de groep sterk profileren en zich van een zekere toekomst garanderen.

De uitdaging bestond erin om tegenover het Duitse aanbod met als onmiskenbare troeven een loonkostverschil en een verschil in mogelijke subsidies onze Vlaamse kaarten zo goed mogelijk op tafel te leggen.

Twee jaar en behoorlijk wat acties later staat de nieuwe fabriek in ... Schoten. De inspanningen - die in nauwe samenwerking met de collega's van F.I.T. verliepen betroffen

- de weg tonen naar mogelijkheden aangaande subsidies en voordelen voor een buitenlands bedrijf om in Vlaanderen te investeren.
- het leggen van de nodige contacten met kabinetten en heldere meetings werden georganiseerd om de investering in Vlaanderen te argumenteren en door te drukken.

Rondetafelconferentie over kredietverstrekking in tijden van crisis

De Vlaamse regering wil er over waken dat ondernemingen vlot en soepel over financiering kunnen beschikken, zeker in tijden waarin signalen worden opgevangen van geleidelijke aantrekking van de economie.

Op 9 november 2009 vond daarom op initiatief van Vlaams minister-president Kris Peeters een rondetafelconferentie over kredietverstrekking plaats, waarbij een gesprek werd aangegaan met de bancaire sector en de bedrijfswereld en hun financieel-economische adviseurs.

Op basis van studiewerk door departement E.W.I. werden bevindingen i.v.m. kredietverstrekking geformuleerd, waarna – met ondersteuning van het Agentschap Ondernemen – discussie werd aangegaan betreffende concrete voorstellen ter verbetering van de kredietverlening.

Deze afspraken werden door de minister-president omgezet in een 10-punten actieplan.

Op 21 december 2009 werd een intentieverklaring ondertekend, waarbij de ondernemersorganisaties en Febelfin zich ertoe verbonden om de engagementen uit de rondetafelconferentie, mee te nemen naar het overleg en te integreren in een herbevestiging, update en verruiming van de bestaande “Gedragscode tussen banken en kmo’s”.

Op 28 mei 2010 werd deze nieuwe gedragscode ondertekend door de sectorfederaties Febelfin, het VBO, UNIZO, Voka, Agoria, UCM en UWE. In deze gedragscode engageren de betrokken partijen zich o.m. tot meer transparantie en openheid, een beter gebruik van de overheidsmaatregelen, behandeling van klachten, enz.

Door het Agentschap Ondernemen werd in het kader van deze rondetafelconferentie een nieuwe brochure opgemaakt met een overzicht van alle financieringsmaatregelen die in Vlaanderen beschikbaar zijn voor kleine en middelgrote ondernemingen. Deze brochure is raadpleegbaar op internet en werd ruim verspreid onder banken. Tevens werd door het Agentschap een handige checklist opgesteld met de verschillende aandachtspunten voor de opmaak van een goed kredietdossier.

In opvolging van deze rondetafelconferentie heeft het Agentschap Ondernemen eind 2009, in samenwerking met UNIZO en Voka een roadshow opgezet in de vijf Vlaamse provincies. Daarbij werden o.m. de nieuwe crisismaatregelen van PMV extra belicht, waaronder de verruiming van de Waarborgregeling naar overbruggingsfinanciering.

Gezien de bezorgdheid van de minister-president omtrent ruime en verantwoorde kredietverlening, werd er afgesproken om de vinger aan de pols te houden betreffende cijfers over de kredietverstrekking in de toekomst via regelmatige monitoring door departement E.W.I.

5.4 Bijzondere opdrachten en projecten

5.4.1 *Brownfieldconvenanten*

In 2008 werd in uitvoering van het Brownfielddecreet in de schoot van het Agentschap Ondernemen de brownfieldcel opgericht. Het Agentschap Ondernemen staat in voor het secretariaat van deze cel en is tevens indien- en aanspreekpunt voor de projectindieners. Als dusdanig staat het Agentschap Ondernemen in voor de coördinatie van het ambtelijk overleg en de nodige praktische en inhoudelijke ondersteuning van de brownfieldcel.

Nadat in 2008 o.m. het richtinggevend kader werd uitgezet, voorzien werd in de nodige ondersteuning, de eerste evaluaties werden uitgevoerd en de eerste stappen tot onderhandeling werden gezet, werd 2009 het jaar van de realisatie van de eerste 21 convenanten. Eind 2008 startte de Ambtelijke Werkgroep (AWG) op, waarna al haar leden voor het eigen beleidsdomein een quickscan uitvoerden op alle voorliggende 42 projecten. De resultaten van deze scans (inz. de mogelijke knelpunten en haalbaarheid van de projecten) werden nadat ze door het Agentschap Ondernemen waren voorgelegd aan de Brownfieldcel verwerkt in een Rapport van de Brownfieldcel.

De rapporten van de AWG en Brownfieldcel, de brownfieldfiches, het plan van aanpak en de aanzet tot visienota werden aan de leden van de Vlaamse Regering medegedeeld in haar zitting van 20 februari 2009. Op basis hiervan kregen de onderhandelaars de toestemming de onderhandelingen tot het afsluiten van convenanten via overlegplatformen op te starten. De door het Agentschap Ondernemen ingeschakelde accountmanagers hebben desbetreffend de nodige actie ondernomen voor het welslagen van deze overlegplatformen. Het Agentschap Ondernemen zorgde o.m. voor de praktische organisatie van de platforms, de verslaggeving en waar nodig werd via de eenloketfunctie gezocht naar antwoorden op inhoudelijke vragen. De voortgang van de onderhandelingen werd teruggekoppeld naar de Brownfieldcel, die de totstandkoming van de convenanten bewaakt.

In mei 2009 werden door het Agentschap Ondernemen voor de 21 projecten, die op dat moment over een ontwerpconvenant beschikten, in samenwerking met de betrokken gemeenten, publieke info- en inspraakvergaderingen georganiseerd. De mondelinge en schriftelijke reacties werden verwerkt en samen met de definitieve convenanten overgemaakt aan de Vlaamse Regering, die deze op 6 juni 2009 ondertekende. Het gaat om volgende projecten:

- Provincie Antwerpen: Site Denaeyer Willebroek, Willebroek Noord, Herinrichting Militair Domein Kievermont Geel, Gasfabriek Lier, PSR Boom, De Post “Het Zegel” Mechelen, Investeringszone Petroleum Zuid Antwerpen;
- Provincie Oost-Vlaanderen: Herontwikkeling Site Gasmeterlaan Gent, Herinrichting BT Wiedauwkaai-Wondelgemse Meersen Gent, Oude Dokken Gent, Filature Du Rabot Gent;
- Provincie Vlaams-Brabant: Watersite Vilvoorde-Deelproject “De Molens”, Watersite Vilvoorde-Deelproject herlocalisatie Vilvoorde, Novagora Vilvoorde, Mottay-Pissart Vilvoorde, Rittweger Business Park Machelen, Uplace Machelen;
- Provincie West-Vlaanderen: Plassendale Chemie Oostende, PSR Izegem, Cortoria Kortrijk, Immo Waregem.

Het Agentschap Ondernemen stond in voor de organisatie van de ondertekening van deze 21 convenanten en zijn kopieën (totaal ca 10.000 pagina's) door alle actoren en regisseurs. De meeste convenanten konden nog ondertekend worden eind 2009. De definitieve versie van deze convenanten is terug te vinden op de website: www.brownfieldconvenanten.be.

Het Agentschap Ondernemen diende ook de eigendomsstructuur van de projectgebieden te controleren.

In functie van de verdere implementatie was voor de meeste projecten eind 2009 al een eerste stuurgroep doorgegaan. In de meeste stuurgroepen neemt het Agentschap Ondernemen op vraag van de Brownfieldcel het voorzitterschap en het secretariaat waar. Het Agentschap Ondernemen koppelt aan de Brownfieldcel minimaal 4 keer per jaar terug over mogelijke problemen en knelpunten in de stuurgroep.

Voor de projecten waar nog geen convenant afgesloten werd, werd door het Agentschap Ondernemen i.s.m. de onderhandelaars, waar mogelijk nog in 2009 met de onderhandelingen gestart of verder gewerkt aan de ontwerpconvenant.

5.4.2 Strategisch Ondernemen

Het EFRO-project Strategisch Ondernemen beoogt bedrijven te helpen doorgroeien/professionaliseren en te internationaliseren. In concreto biedt het project kmo's de kans om zich strategisch te versterken tegen een betaalbare prijs op vlak van een aantal bedrijfsdomeinen (marketing, design, ICT-scan, kennismanagement, kwaliteits-, veiligheids- en milieusystemen). De bedrijven kunnen hierbij kiezen tussen de inschakeling van een professioneel adviesbureau of de vrije aanwerving van een verantwoordelijke, waarbij ze telkens kunnen genieten van financieel voordelige voorwaarden. De financiële tussenkomst bedraagt 50% van de kosten van het adviesbureau met een maximum van 10.000 euro of

50% van de personeelskosten van de nieuw aangeworven verantwoordelijke met een maximum van 20.000 euro.

Het project ging van start op 17/06/2009 met een budget van 5,3 miljoen euro. Voor de concrete projectrealisatie wordt beroep gedaan op 5 projectcoördinatoren. Voor de aanwerving van vier coördinatoren werd in 2009 via DIP-consulting een vacature uitgeschreven. Voor de aanduiding van de zelfstandige werd eveneens in 2009 een onderhandelingsprocedure opgestart. De coördinatoren konden starten begin juni 2009. Voor de coördinatoren werd voorzien in een tweedaagse opleiding en werden interne meetings op regelmatige basis georganiseerd.

Gezien het project voorheen enkel in de provincie Limburg bestond, werd in de tweede helft van 2009 veel aandacht besteed aan de bekendmaking van het project over gans Vlaanderen. Dit gebeurde in concreto via de eigen communicatiekanalen van het Agentschap Ondernemen, de aan- maak en verspreiding van een brochure en de organisatie van een roadshow in de provincies Limburg, Antwerpen en Oost-Vlaanderen, dit laatste in partnership met de kmo-portefeuille en het project Strategisch Innoveren van Kizok. Mailings naar mogelijke geïnteresseerde kmo's en adviesbureaus werden op regelmatige basis verstuurd.

In functie van de beoordeling en goedkeuring van de dossiers werd op 28/10/2010 een Toetsingscommissie geïnstalleerd. Hiervan maken naast het Agentschap Ondernemen ook een vertegenwoordiger van VOKA, IWT, FIT en de kmo-portefeuille deel uit.

In 2009 vonden 2 Toetsingscomités plaats en konden in het kader van het project reeds 22 dossiers (12 dossiers met keuze adviesbureau en 10 dossiers met aanwerving van een verantwoordelijke) goedgekeurd worden.

5.4.3 Zelfstandige kinderopvang

In de tweede helft van 2008 werden in het kader van de versterking van de zelfstandige kinderopvang via begrotingswijziging aan toen nog het VLAO bijkomende middelen toebedeeld. In functie hiervan werd beslist de werking terzake te stroomlijnen en te versterken. In concreto werd na intern overleg en in overleg met de kabinetten Welzijn en Economie en Kind en Gezin voor 2009 een actieplan gekoppeld aan een gekwantificeerde output opgesteld. Bedoeling was de ondersteuning van de zelfstandige kinderopvang –zowel naar starters als naar gevestigde ondernemers- gevoelig te versterken en op een gelijkwaardige manier uit te bouwen over de Vlaamse provincies. Bij het sensibiliseren, informeren, verstrekken van eerstelijnsadvies en accountmanagement concentreert het

Agentschap Ondernemen zich op de bedrijfseconomische aspecten. Voor 2009 gaf dit de volgende resultaten:

- de organisatie van de samenwerking met Kind en Gezin, wat o.m. resulteerde in het afsluiten van een convenant op 17 juni 2009 en wederzijds overleg;
- de opmaak en ondertekening van een afsprakennota tussen PMV en het Agentschap Ondernemen m.b.t. de samenwerking voor Kidsinvest. Dit in het kader van de lancering van Kidsinvest medio 2009 en de opdrachten, die de Vlaamse Regering in het kader van Kidsinvest (besluiten 19 december 2008 en 6 maart 2009) aan het Agentschap Ondernemen toebedeeld heeft; regelmatig bilateraal overleg met de verantwoordelijken van Kidsinvest;
- eigen infosessies naar startende en bestaande initiatieven inde zelfstandige kinderopvang: 16 infosessies met 304 deelnemers;
- individuele dienstverlening: eerstelijnsadvies (122 dossiers), begeleiding opmaak ondernemingsplan (159 dossiers), andere (21dossiers);
- begeleiding vragen Kidsinvest (52 dossiers); in principe betret het de begeleiding bij de opmaak van het ondernemingsplan i.f.v. een financiering via Kidsinvest;
- ondersteuning initiatieven derden: 11 initiatieven met 616 deelnemers. Het betreft enerzijds de ondersteuning van de Startersmarkten van Kind en Gezin (6 sessies), anderzijds presentaties bij lokale besturen en scholen met finaliteit kinderzorg;
- updating en verspreiding van de brochure Dynamisch ondernemingsplan in de zelfstandige kinderopvang
- opmaak en aanpassing klantvriendelijke softwaretools (dynamisch ondernemingsplan + kasplan), down te loaden via eigen website en Kidsinvest.

Infosessies 'zelfstandig ondernemen in de kinderopvang'

Tijdens deze infosessies kregen de deelnemers een praktische uiteenzetting over het opmaken van een haalbaarheidsonderzoek. Via uitgewerkte praktijkvoorbeelden werd aangetoond hoe op een eenvoudige manier met behulp van een gebruiksvriendelijk invuldocument de vereiste bezettingsgraad (vereist aantal kindjes per dag aanwezig in de opvang) kan berekend worden. Ook onderwerpen zoals administratieve verplichtingen, het sociaal statuut, het kostenforfait, het financieel plan en een toelichting met betrekking tot het investeringsfonds KIDS-Invest kwamen aan bod. De vragen van en de interactie tussen de deelnemers maakten van deze infosessies een leerzame gebeurtenis.

5.4.4 Rationeel Energiegebruik in kmo's

Het EFRO-project "REG in kmo's" biedt de mogelijkheid tot het afnemen van een gratis eerstelijns energiescan en de subsidiëring van een thematisch vervolgtraject door een privaat energiestudiebureau.

Het project ging in uitvoering op 01/11/2008. In 2009 werden in bedrijven verspreid over het Vlaamse grondgebied ca 200 eerstelijns energiescans uitgevoerd, waarvan een twintigtal gevolgd werden door een gespecialiseerd thematisch advies. Dit laatste werd geformuleerd door private energieadviesbureaus en voor 2/3de gesubsidieerd vanuit de projectmiddelen. In 2009 werden verder vijf infosessies georganiseerd, o.m. met de POM Oost-Vlaanderen, de vzw De Prikels, de gemeente Vorselaar, de handelarenvereniging Berchem (stad Antwerpen) en Vegho (Gent).

Infosessie milieu & energie

Op 15 januari 2009 werd op vraag van een bedrijvenvereniging een infosessie gegeven over de energiescan, een "tool" die door het Agentschap Ondernemen ontwikkeld werd om het energieverbruik van de onderneming in kaart te brengen. Aan de hand van een aantal praktische cases werd duidelijk dat een energiescan verschillende besparingsmogelijkheden naar boven kan brengen en de onderneming op weg kan helpen naar rationeler energie-verbruik. Energie besparen kan meestal niet zonder investeringen te doen. Daarom werd tijdens de infosessie ook een uitgebreid overzicht gegeven van de huidige beschikbare subsidies voor energiebesparende en milieu-investeringen. De reacties en het aantal aanvragen voor een energiescan achteraf maken duidelijk dat een infosessie zeker zijn nut heeft.

5.4.5 KMO-IT

Er bestaan heel wat kmo-steunmaatregelen, -projecten en -programma's rond informatie- en communicatietechnologie (ICT). Met KMO-IT bundelt het Agentschap Ondernemen alle inspanningen van de Vlaamse overheid om uw kmo te versterken en te laten groeien dankzij ICT. KMO-IT is het startpunt voor informatisering van kmo's en het centrale loket waar u als kmo begeleiding vindt voor uw concreet ICT-project.

- Overkoepelend informatieplatform
KMO-IT informeert kmo's via een online kennisplatform, nieuwsbrieven, publicaties, seminars en workshops.
- Eerstelijnsloket
KMO-IT biedt eerstelijnsadvies aan kmo's en brengt hen indien nodig in contact brengen met één van de KMO-IT projectinitiatieven of externe partners (sectorfederaties, kenniscentra, private ICT dienstverleners,...) voor verdere informatie en advies.
- Grondig advies en begeleiding vanuit thematische project-initiatieven
KMO-IT bundelt een brede waaier aan projecten die focussen hetzij op een bepaalde doelgroep (vb. bouwsector, voedingsnijverheid,...), hetzij op bepaalde bedrijfsprocessen of informatietechnologieën (vb. kennismanagement, ERP,...).
- Wegwijs in steunmaatregelen
KMO-IT is een wegwijzer doorheen het landschap van steun- en subsidiemaatregelen waarop kmo's aanspraak kunnen maken.

5.4.6 Intellectuele Eigendom in kmo's

Het EFRO-project in verband met intellectuele eigendom, met name "IE-scan" werd opgestart op 1 december 2008. Het project heeft als opzet kmo's te informeren en te sensibiliseren betreffende het bestaan van "intellectuele eigendom" en het beheer ervan. Dit gebeurt aan de hand van de IE-scan, die door het Agentschap Ondernemen in het kader van dit EFRO-project ontwikkeld werd. De IE-scan heeft als doel enerzijds in kaart te brengen hoe en in welke mate intellectuele eigendom in de kmo reeds een plaats krijgt en anderzijds een indicatie te geven over mogelijke aandachts- en actiepunten i.v.m. intellectuele eigendom. Elke kmo ontvangt een rapport waarin aandachts- en actiepunten op het vlak van IE opgenomen zijn. Indien uit de IE-scan blijkt dat extern deskundig advies aangewezen is, kan het Agentschap ondernemen één van de vier externe IE-specialisten inschakelen voor advies terzake. Het betreft:

- niet- geregistreerde rechten: auteursrecht, geheimhouding,...
- merken, modellen, domeinnamen;
- octrooien;
- IE-clausules in contracten.

Eind 2009 waren 125 IE-scans afgenomen en 120 vervolgtrajecten geïnitieerd.

IE-scan bij Prosource

Prosource helpt bedrijven en organisaties hun projectmanagement te professionaliseren en maturiteit te verbeteren. Via het nieuwe franchisingconcept TeamProsource worden de diensten sinds kort ook in het buitenland gecommercialiseerd. Daarbij is het essentieel dat de intellectuele eigendom (IE) van merknamen, methoden, cursussen, enz. optimaal beschermd is, zeker als men internationaal actief is. Prosource deed een beroep op het Agentschap Ondernemen voor een IE-scan met aansluitend een gesubsidieerd adviestraject door een merkengemachtigde.

Wereldwijd trainingen in projectmanagement

Prosource werd opgericht in 2002 en is gevestigd in Mechelen. Vandaag biedt de kmo met 15 medewerkers training en consulting aan op het vlak van projectmanagement, process improvement en agility, en is georganiseerd rond drie servicegroepen: Prosource Assist, Prosource Academy en Prosource People.

Prosource investeerde sterk in de ontwikkeling van eigen methoden, zoals het 360° improvementconcept en eigen trainingsmateriaal. Prosource heeft een ambitieuze groeivisie, ook over de grenzen heen. Zo is Prosource de internationale partner voor trainingen in projectmanagement van verschillende multinationals. Nico Marien: Momenteel werken we aan een toekomstplan om verder te internationaliseren via franchising onder de naam TeamProsource. Begin januari werd TeamProsource UK opgericht in het Verenigd Koninkrijk.

Internationale bescherming voor merken en auteursrechten

Bij de voorbereiding van deze groeiplannen stelde Prosource zich vragen over de bescherming van zijn intellectuele eigendom. Nico Marien: "Cursusmateriaal is gemakkelijk te kopiëren. Het is belangrijk dat onze trainingen officieel erkend zijn als onze eigendom en dat andere bedrijven in binnen- en buitenland onze woordmerken Prosource en TeamProsource en het beeldmerk van ons 360° improvement-model niet zomaar kunnen overnemen."

Via het Innovatiecentrum kwam Prosource terecht bij het Agentschap Ondernemen voor een IE-scan. Zo'n IE-scan laat zien op welke punten een onderneming bescherming, beheer en exploitatie van de intellectuele eigendom kan verbeteren.

Op basis van de scan adviseerde het Agentschap Ondernemen Prosource over de werking

van een vaste datum voor nieuwe creaties, het gebruik van het ®-en ©-symbool, de auteursrechten, het contractueel beschermen van de intellectuele eigendom bij besprekingen en samenwerking met derden en het beheer van domeinnamen. Er werd een merkengemachtigde ingeschakeld voor een grondige analyse over de mogelijkheid tot registratie van de merkbescherming, ondersteuning bij de eigenlijke registratieprocedure en het uitstippelen van een merkenstrategie voor de onderneming..

5.4.7 De implementatie van de Europese Dienstenrichtlijn (EDRL)

In 2009 bereidde het Agentschap Ondernemen de implementatie van de Europese Dienstenrichtlijn in Vlaanderen voor. Daartoe werd onder andere een inventaris opgemaakt van alle regelgeving en vergunningen die onder het toepassingsgebied van de EDRL vallen, werden samenwerkingsverbanden opgezet tussen alle betrokken actoren en werd een eerste aanzet gegeven tot de uitbouw van het Agentschap als middle office in het kader van de EDRL.

Met de invoering van de Europese Dienstenrichtlijn wordt het voor de dienstverleners variërend van loodgieter tot een architectenbureau makkelijker en eenvoudiger om in de EU een nieuw bedrijf of een bijkantoor op te richten. Ze krijgen ook makkelijker toegang tot een brede waaier aan diensten voor hun bedrijf.

Dankzij de Dienstenrichtlijn is er vanaf 28 december 2009 per land een centraal contactpunt of 'één-loket' waar dienstverleners hun administratieve formaliteiten online kunnen afhandelen wanneer zij in andere EU-landen zaken willen doen. De dienstverlener kan er:

- alle informatie vinden over de vereiste vergunningen en erkenningen voor de dienst die hij wil aanbieden in een EU-land.
- online alle nodige formaliteiten afhandelen (zonder dat contact op te nemen met allerlei verschillende overheidsdiensten)

In België vervullen de Erkende Ondernemingsloketten de rol van 'één-loket'. De dienstverleners kunnen zich met andere woorden wenden tot een van de 9 Erkende Ondernemingsloketten voor het online vervullen van de noodzakelijke formaliteiten voor de dienst die ze willen aanbieden.

Het Agentschap Ondernemen treedt voor Vlaamse erkenningen en vergunningen op als helpdesk voor de Erkende Ondernemingsloketten bij dossierafhandeling bij de bevoegde overheidsdiensten.

5.5 Design Vlaanderen

Voor de promotie van Vlaams Design werkt het Agentschap Ondernemen onder de naam 'Design Vlaanderen'. Hieronder wordt een kort overzicht gegeven van de activiteiten van Design Vlaanderen in 2009.

5.5.1 Bedrijfsgerichte acties

In het kader van de bevordering van de competitiviteit en de export van de bedrijven organiseerde Design Vlaanderen in 2009 workshops en infosessies, werd advies en begeleiding geboden aan bedrijven en werden publicaties verspreid. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste workshops:

Seminar Design Value for Business Executives

Een initiatief van Design Vlaanderen en het Internationale Design Management Institute (DMI), gegeven door Thomas Lockwood, voorzitter van het DMI, en Tim Selders, stichtende partner PARK. Lockwood en Selders gaven, vanuit hun professionele ervaring, praktische voorbeelden uit de bedrijfswereld, aangevuld met relevante theorieën en modellen. Verder hielpen ze de deelnemers om een persoonlijk actieplan op te stellen.

Aantal deelnemers: 24

Lezing Design Value for Business Executives

Thomas Lockwood, voorzitter van het DMI, gaf een aanvullende lezing in het Vlaams Parlement, gevolgd door een panelgesprek. In het panel zaten Achilles Associates, Pars Pro Toto, Punch Graphix International, Saflot Creative Consultants, Niko Group, Park, DMI.

Design Vlaanderen organiseerde dit in samenwerking met Agoria Vlaanderen, Essenscia, Fedustria en Flanders InShape.

Aantal deelnemers: 165

Kmo-portefeuille uiteenzetting

Design Vlaanderen in samenwerking met de dienst kmo-portefeuille organiseerde een praktische uiteenzetting met mogelijkheid tot vragen aan 30 erkende vormgevers en Design Vlaanderen.

Aantal deelnemers: 36 deelnemers

Workshop Design maakt het verschil

Ondernemers en ontwerpers brengen samen hun cases: Bart Bauweraerts, zaakvoeder van Domani & Jean François D'Or van Loudordesign, vormgever, Chantal Saelen, zaakvoeder Moderna products & Dimitri Merlin, Cides Industrial Design, ontwerper, Marcel Smets, zaakvoeder Drisag & Bram Boo, ontwerper. Speciale gasten waren Joannes Vandermeulen en Krsitel Van Ael, zaakvoerders van Namahn, specialiteit user-centered designmethodieken.

Aantal deelnemers: 23

Workshops Een designstrategie voor uw gemeente. Kwaliteitsvol aanbesteden

Design Vlaanderen organiseerde in samenwerking met het VVSG een reeks workshops waarbij verschillende designers en bedrijven hun samenwerking met steden en gemeenten beschrijven.

Ontwerpers: Phillippe Allaey, Bram Boo, Hans De Pelsmacker, Frederik Dewispelaere, Caroline Van Cauwelaert (Enthoven Associates), Roel Vandebeek, Danny Venlet, Peter Ameloot, designbedrijf Delta Light, Luc Vanmuysen, A2O architecten.

Aantal deelnemers: 117

Seminars Branding “Werken aan Merken”

Design Vlaanderen organiseerde 2 seminars rond het thema Branding

In de voormiddag Personal Branding, gegeven door Martien Heijmink, designmanager.

In de namiddag Designing Strategy: Building Successful Brand Driven Innovation Strategies, gegeven door Eric Roscam Abbing, zaakvoeder van Zilverinnovation, en Ralf Beuker, allebei designmanager.

Aantal deelnemers: 43

Seminarie “Vormgeving doe je niet alleen”

Design Vlaanderen organiseerde in samenwerking met het Plantin Genootschap een seminar waarbij drie duo's hun samenwerking konden uiteenzetten: de vormgever met de uitgeverij, de vormgever met de drukker, de vormgever met de illustrator. Vormgever

Stéphane de Schrevel en uitgever Rudy Vercruyssen; vormgever Tim Oeyen en drukker Jan Stevens; vormgever Leen de Pooter met Carl Cneut.

Aantal deelnemers: 86

Workshop Design maakt het verschil

Ondernemers en ontwerpers brengen samen hun cases: Frank Lambert, zaakvoerder van Serax & Roos Van de Velde, ontwerpster, Mark Huls, zaakvoerder Jongform & Stefan Schöning, .stefan.schoning.studio, ontwerper, Jan Vandenhove, zaakvoerder tossB & Alain Monnens, idam, ontwerper. Speciale gast was Nik Baerten, medeoprichter van Pantopicon, een studio voor toekomstverkenning.

Aantal deelnemers: 22

Workshops VLEVA Open Days

Design Vlaanderen heeft in samenwerking met het VLEVA een Europese workshop georganiseerd rond Europees Design, Design Policy, Design Management, Design voor kmo's.

In de eerste workshop focust op Design Policy en Management. Johan Valcke, Directeur Design Vlaanderen, is moderator. Belangrijkste sprekers zijn Charlotte Arwidi en Roger O'Keeffe, respectievelijk van de Europese Commissie DG Enterprise en DG Education, Jan Stavik, voorzitter van Board of European Design Associations (BEDA). Er zijn ook sprekers uit de verschillende regio's: Cantabria, South West UK, Helsinki, Vlaanderen (Klara De Smedt, designcentrum De Winkelhaak), UK. De tweede workshop werd gemodereerd door Ingrid Vandenhoudt, adviseur Design Vlaanderen en focuste op Design in SME's en Industries met sprekers uit: South West UK, Ile-de-France, Eindhoven, West Midlands UK, Milaan - Lombardije, Polen, Parijs, Vlaanderen (Curana)

Aantal bezoekers: 105

Lezing From the Inside Out - Richard Green

Design Vlaanderen heeft in samenwerking met Agoria een lezing georganiseerd gegeven door Richard Green, prof. Aan het Pratt Institute, New York, en partner in SPC Consultancy, gespecialiseerd in veranderingsmanagement. Thema: hoe designdenken kan vertaald worden in strategisch organisatorisch denken.

Aantal bezoekers: 153

Publicaties

- Design maakt het verschil. Design Management Workshop 12 - 1.000 exemplaren
- Een design-strategie voor uw gemeente. Kwaliteitsvol aanbesteden - 1.000 exemplaren
- Vormgeven doe je niet alleen. De meerwaarde van boekverzorging - 2.000 exemplaren
- Design maakt het verschil Design management 13 02.10.2010 - 1000 exemplaren

5.5.2 Promotie van design

In het kader van de bevordering van de bekendheid van design bij een groot publiek en inzonderheid bij de Vlaamse kmo's werden tentoonstellingen georganiseerd en nam Design Vlaanderen in 2009 deel aan beurzen. Hieronder een overzicht van de belangrijkste activiteiten in 2009:

Tentoonstellingen in de Galerie van Design Vlaanderen:

1. Design uit Oostenrijk / Innovatie & Technologie (30/01-8/03/2009):
Deelnemende ontwerpers/bureaus: 32
Bezoekersaantal: 755
2. Krehky. Design uit Tsjechië (27/03-26/04/2009):
Deelnemende ontwerpers/bureaus: 23
Bezoekersaantal: 828
3. De Sterckshofopdrachten/Hedendaags Zilver (27/03-26/04/2009):
Deelnemende ontwerpers/bureaus: 13
Bezoekersaantal: 828
4. Je suis dada (8/05-30/05/2009):
Deelnemende ontwerpers: 32, bedrijven: 12
Bezoekersaantal: 586
5. De Nieuwe Oogst 2008 (12/06-16/08/2009):
Deelnemende ontwerpers/bureaus: 13
Bezoekersaantal: 850
6. Visual Voltage (Zweden) (11/09-25/10/2009):
Deelnemende ontwerpers/bureaus: 33
Bezoekersaantal: 1692
7. Design Verpakt (20/11-31/12/2009):
Deelnemende ontwerpers/bureaus: 62
Bezoekersaantal: 1654

8. Tentoonstelling "Henry van de Velde Awards & Labels 2008" in Zaal De Loketten van het Vlaams Parlement (Brussel, 13/01-2/03/2009):
Deelnemende ontwerpers: 32, bedrijven: 12
Deelnemende ontwerpers/bedrijven: 26
Bezoekersaantal: 1750
9. Rondreizende tentoonstelling "Je suis dada": Wenen (Designaustria Gallery, 10/09-11/10/2009), Praag (Museum of Decorative Arts, 21/10-29/11/2009)
Deelnemende ontwerpers: 32, bedrijven: 12
Bezoekersaantal: in Wenen = 5000; Praag = 1700

Beursdeelnames

Sfeer: stand Design Vlaanderen en hal design@sfeer ; ABC Design ; Eunique ; Lineart | Showcase keramiek ; Design Korea | Henry van de Velde Labels 2007 & 2008

Publicaties

- Henry van de Velde Awards & Labels 2008   6.000 exemplaren
- Kwintessens (4 keer per jaar op 2.250 exemplaren)
- Je suis dada (Design from Flanders)   4.000 exemplaren
- Ossenbloedrood   wekelijks e-zine naar ca. 950 adressen
- Designmeter   3.000 exemplaren
- design@sfeer 2009   5.000 exemplaren
- Les Belges (samenwerking met WBDM & Brussels Export)   28.000 exemplaren

Events

- Henry van de Velde Awards & Labels 2008: de uitreiking (600 aanwezigen)
- Lenteselectie 2009
- Henry van de Velde Labels 2009: jury sessies
- Herfstselectie 2009

6. Overzicht van de uitbetalingen op het Hermesfonds

In het jaar 2009 werd in totaal 242.240.103,24 euro uitbetaald op vastleggingen genomen in 2008 of in de voorbije jaren (gesplitste kredieten – zie de jaarverslagen over de vorige begrotingsjaren met beschrijving en toelichting van de vastleggingen op de rubrieken).

Een overzicht van deze betalingen en vastleggingen per rubriek staat in onderstaande tabel:

Tabel 38: betalingen op het Hermesfonds volgens basisallocatie

Doelstellingen - Basisallocaties (BA)	Totaal vastgelegd per BA	Totaal betaald per BA
(1.1) 4312 - Storting aan de Vlaamse belastingdienst ter compensatie van de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing	39.000.000,00	39.000.000,00
(1.1) 4140 - Overdrachten aan IWT ter betaling van vlaamse excellentiepolen		3.604.212,88
(1.1) 4141 - Overdracht aan IWT ter uitvoering van het project generaties	23.500.000,00	0,00
(1.1) 511 - 5112 - Investeringssteun wet 31/12/1970 en dec 15/12/1993	00,00	2.023.387,34
(1.1) 511 - 5113 - Investeringssteun wet 04/08/1978	0,00	460.879,88
(1.1) 511 - 5115 - Investeringssteun kmo's -decreet (GP's)	258.217,47	33.371.138,00
(1.1) 511 - 5116 - Ecologiesteun decreet	161.738.786,17	58.232.311,00
(1.1) 511 - 5117 - Investeringssteun grote ondernemingen decreet	45.963.943,11	33.510.885,61
(1.1) 511 - 5118 - Rentetoelagen als gevolg van hinder door openbare werken	291.711,16	69.509,08
(1.2) 3002 - Bevordering ondernemerschap in onderwijs	0	782.935,04
(1.2) 32 - 3003 - Subsidies Design	137.139,65	63.435,94
(1.2) 32 - 3204 - BAN's	0,00	210.580,81
(1.2) 32 - 3211 – Ondernemersportefeuille	33.080.000,00	21.946.158,12
(1.2) 33 - 3305 Peterschapsprojecten	2.474.205,35	1.594.559,06
(1.2) 33 - 3306 Bevordering ondernemerschap	5.471.757,00	1.775.136,48

(1.2) 33 - 3309 Ondersteuning van Ondernemingsplanwedstrijden	140.000,00	655.000,00
(1.2) 33 - 1204 Convenant met Flanders DC 2009-2014	500.000n00	450.000,00
(1.3) 1202 - Overheidsopdrachten in functie van continuering beleidsgericht onderzoek en	474.908,00	461.604,52
(1.3) 3203 - Project ondernemingsvriendelijke gemeente	00,00	463.076,20
(1.3) 5002 - Projecten in het kader van gebiedsgerichte partnerschappen en/of het vlaams ruimtelijk-economisch beleid	3.000.000,00	2.289.681,31
(1.3) 6102 - Uitgaven voor de aanleg van bedrijventerreinen en voor de heringebruik-name van industriële sites	21.364.156,17	22.645.853,12
(1.4) 32 - 3206 – EFRO	23.757.533,61	14.425.362,00
(1.4) 3212 - Vlaamse cofinanciering voor EFRO projecten uitdagingen op de arbeidsmarkt	918.607,61	42.746,40
(1.4) 3213 - Afbetaling Vlaamse cofinanciering EFRO Urban II project Autonoom gemeentebedrijf Antwerpen	0,00	844.967,36
(1.4) 4142 - Storing aan FIT ter uitvoering van EFRO-project	0,00	0,00
(1.5) 1201 - Werkingsuitgaven	1.617.083,40	1.501.560,97
(1.5) 1202 - KMO IT	1.944.397,00	0,00
(1.5) 1203 - Beheersvergoeding PMV in het kader van de winwinlening	0,00	102.931,60
(1.5) 3001 - Economisch Overheidsinitiatief	0,00	112.200,00
(1.5) 4540 - Storting aan FOD Economie voor Shanghai	2.200.000,00	1.320.000,00
(1.5) 5101 - Belastingvermindering PMV in het kader van de winwinlening	0,00	279.990,52
(1.5) 7112 - Aankoop onroerende goederen ter uitvoering van het ruimtelijk-economisch beleid	300.000,00	0,00
Totaal	368.132.445,70	242.240.103,24

Interne werking van het Agentschap Ondernemen

1. Het uitvoeren van controles in het kader van de subsidiëring

2009 was een topjaar wat het aantal afgewerkte controles betreft. De uitgevoerde controles (ter plaatse en op stukken) namen met meer dan 25% toe in vergelijking met 2008. De onderstaande tabel geeft per dossiertype het aantal gecontroleerde dossiers weer. Deze cijfers zijn voornamelijk het gevolg van:

- een sterke toename van het aantal afgewerkte EFRO-dossiers (meer dan een verdubbeling);
- een verdubbeling van de afgehandelde ecologiedossiers (online en call);
- een significante stijging van de afgewerkte groeipremiedossiers met iets meer dan 20%.

Bovenvermelde dossiersoorten vertegenwoordigen in aantallen meer dan 80% van het totale aantal afgeleverde controleverslagen. Dit verklaart de globale stijging met meer dan een kwart.

Met de afdeling Europa Economie (AEE) werden in de loop van het jaar bindende afspraken gemaakt betreffende het tijdig afwerken van de EFRO-controles in het kader van het afsluiten van de programmaperiode 2000-2006. Vanaf februari 2009 bezorgde de afdeling Inspectie Economie iedere maand een voortgangsrapport aan AEE. De stand van zaken werd ook maandelijks besproken tijdens de afdelingsvergaderingen en op geregelde tijdstippen bilateraal door het afdelingshoofd met de betrokken inspecteurs. Op die manier slaagde de afdeling er in om alle EFRO-controles af te ronden tegen eind 2009 en alle verslagen zoals afgesproken tegen 31.01.2010 aan AEE te bezorgen .

De prioritaire afhandeling van de EFRO-dossiers heeft geen nefaste invloed gehad op de behandeling van de andere dossiertypes. Ook de verschuiving van routinematige controles naar meer complexe dossiertypes - ondermeer als gevolg van het uitdovende karakter van de oude expansiedossiers - had in 2009 geen invloed op de dossieraantallen.

Voor de dossiers 'uitrustingsgoederen' liep het samenwerkingsprotocol met FIT (Flanders Investment & Trade) normaal op 01.01.2009 af. AIE heeft zich echter geëngageerd om nog de oude dossiers te controleren die naar aanleiding van de uitzuivering van de encours in aanmerking komen voor een eindcontrole. Naar aanleiding van de introductie van de pijler

advies voor internationaal ondernemen - in het kader van de kmo-portefeuille - werd op 18.03.2009 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met FIT afgesloten.

Tabel 39 : gecontroleerde dossiers

Dossiertype	Aantal
AD HOC – ALLE TYPES	56
AEE – CENTRAAL- & OOST-EUROPA	17
AEE – EFRO	143
AEE – INTERREG	9
AEE – PETERSCHAP	31
FIT – UITRUSTINGSGOEDEREN	13
AEO – BEA/KMOP ADVIES	19
AEO – BEA/KMOP OPLEIDING	34
FIT – KMOP INTERNATIONAAL ADVIES	6
AEO – ECOLOGIE ON LINE	466
AEO – ECOLOGIE CALL	222
AEO – ECOLOGIE	17
AEO – GROEIPREMIE	607
AEO – RENTE HINDER OPENBARE WERKEN	5
AEO – OPLEIDINGSSTEUN	4
DRE – STREEKCHARTERPROJECT	4
DRE – ERSV	5
DRE - BEDRIJVENTERREINEN EN -GEBOUWEN	4
AEO – KO	29
AEO – MGO	44

TOTAAL	1735
--------	------

Het in 2008 ingevoerde concept van de vraagbaak - waarin inspecteurs probleemsituaties kunnen droppen die dan op afdelingsniveau of op de bilaterale overlegvergaderingen (met AEO, AEE of DRE) worden besproken – bleef ook in 2009 behouden. Bedoeling is om bij problemen de velen steeds voor iedereen gelijk te stemmen (ongeacht de inspecteur of regio). In tegenstelling tot het eerste jaar werd van dit instrument merkelijk minder gebruik gemaakt.

Tabel 40 : Doorlooptijden volgens type

Dossiertype	Doorlooptijd exclusief wachten op info	Doorlooptijd inclusief wachten op info
AD HOC – ALLE TYPES	153	222
AEE – CENTRAAL- & OOST-EUROPA	268	278
AEE – EFRO	129	170
AEE – INTERREG	684	739
AEE – PETERSCHAP	91	114
FIT – UITRUSTINGSGOEDEREN	121	146
AEO – BEA ADVIES	86	150
AEO – BEA OPLEIDING	60	93
FIT – KMOP INTERNATIONAAL ADVIES	90	92
AEO – ECOLOGIE ON LINE	47	113
AEO – ECOLOGIE CALL	66	99
AEO – ECOLOGIE	86	158
AEO – GROEIPREMIE	74	220
AEO – RENTE HINDER OPENBARE WERKEN	41	43
AEO – AD HOC OPLEIDINGSSTEUN	89	108

DRE – STREEKCHARTERPROJECT	116	191
DRE – ERSV	130	131
DRE-BEDRIJVENTERREINEN EN - GEBOUWEN	49	117
AEO – KO	160	332
AEO - MGO	131	198
TOTAAL	81,50	168,20

De gemiddelde behandelingstermijn bedroeg over alle dossiertypes heen gemiddeld 168 dagen, indien rekening wordt gehouden met het wachten op gevraagde informatie en slechts 82 dagen als de termijnen wel worden gestuit. Het schorsen van de doorlooptijd bij de vraag om bijkomende inlichtingen is in 2009 nog scherper toegepast dan in 2008. Dit wordt duidelijk bij de vergelijking met 2008 toen deze cijfers respectievelijk 84 en 155 dagen bedroegen.

Tabel 41: OLA-werking

De afdeling Inspectie engageert zich sinds 01.01.2007 om voor bepaalde dossiersoorten met OLA's⁷ te werken. Dit principe impliceert dat deze dossiers prioritair worden afgewerkt. De piloot startte voor vier verschillende dossiertypes (BEA advies en opleiding, EFRO, groeipremie en ad hoc) maar is sinds april 2008 uitgebreid voor nagenoeg alle niet-uitdovende dossiersoorten met uitzondering van INTERREG. De conclusies hebben betrekking op alle afgehandelde dossiers ongeacht de registratiedatum.

De doorlooptijd wordt in twee gevallen geschorst:

- de tijd die verloopt door het wachten op schriftelijk opgevraagde inlichtingen;
- onverwachte én dringende (kabinets)opdrachten.

⁷ OLA staat voor Operational Level Agreement (= interne Service Level Agreement)

Dossiertype	Aantal behandelde dossiers sinds 01.01.2009	Doorlooptijd exclusief wachten op info
AD HOC	56	153
AEE - EFRO	143	129
AEO – BEA ADVIES	19	86
AEO – BEA OPLEIDING	34	60
FIT – INTERNATIONAAL ADVIES	6	90
AEO – GROEIPREMIE	607	74
ECOLOGIE ONLINE	466	47
CALL ECOLOGIE	222	66
PETERSCHAPSPROJECTEN	31	91
AD HOC OPLEIDINGSSTEUN	4	89
RENTE HINDER OPENBARE WERKEN	5	41
BEDRIJVENTERREINEN EN –GEBOUWEN	4	49

BESLUIT

Met uitzondering van de ad hoc dossiers en RTHOW werd voor elk type het OLA-engagement gehaald. Ook de realisatie van het EFRO-engagement is een feit. De cijfers tonen in ieder geval aan dat het prioritair afhandelen van de EFRO-dossiers geen nefaste gevolgen heeft gehad op de andere dossiersoorten.

Toegang tot het RRNNP⁸ & DIMONA⁹

AIE heeft een project opgezet dat enerzijds moet uitmonden in een machtiging tot het gebruiken/opslaan van het Rijksregisternummer van Natuurlijke Personen (RRNNP) en anderzijds moet uitmonden in een toelating waardoor toegang verkregen wordt tot de federale DIMONA-databank. De toegang tot gegevens uit RRNNP en DIMONA wordt gevraagd om de controles in dossiers Strategische Investerings- en Opleidingssteun (SIOS) op een objectieve en onafhankelijke wijze te kunnen uitvoeren. Dit vertaalt zich onmiddellijk in minder op te leveren gegevens door de eindbegunstigden en minder administratieve lasten. De aanvraag om het identificatienummer van het Rijksregister te mogen gebruiken werd opgesteld en ingediend in juli 2009. De aanvraag werd in oktober 2009 gunstig beslist. In 2010 kan AIE zich volop concentreren op de tweede stap in dit proces, de aanvraag tot toegang tot de DIMONA-databank.

---

⁸ RRNNP staat voor Rijksregisternummer van Natuurlijke Personen

⁹ DIMONA staat voor 'Déclaration immédiate/Onmiddellijke aangifte'

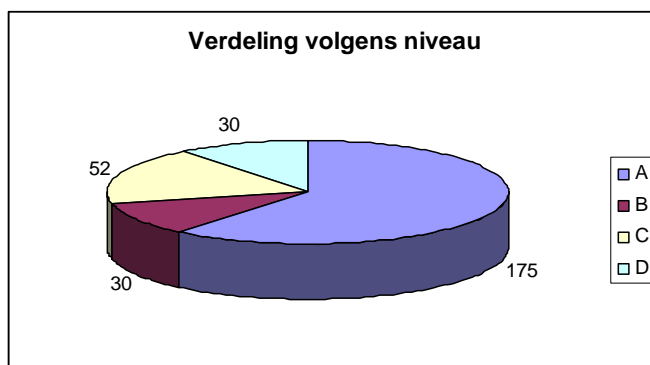
2. Personeel en HRM

2.1 Kengetallen personeel

De integratie tussen het Agentschap Economie en het voormalige VLAO heeft 287 personeelsleden in een nieuwe organisatie samengebracht.

Naast de twee hoofdkantoren in Brussel, is er ten behoeve van de ondernemingen in elke provincie een vestiging van het Agentschap Ondernemen terug te vinden. Deze dienstverlenende buitendiensten maken samen een belangrijk onderdeel uit van de beschikbare personeelscapaciteit. Bijna de helft van alle personeelsleden van het Agentschap Ondernemen wordt tewerkgesteld in een buitendienst van het Agentschap.

Heel wat beleidsuitvoerende activiteiten van het Agentschap Ondernemen vergen een bijzondere kennisexpertise. Dit komt ook tot uiting in een hoge tewerkstellingsgraad van het niveau A om deze beleidsopdrachten tot een goed einde te brengen.

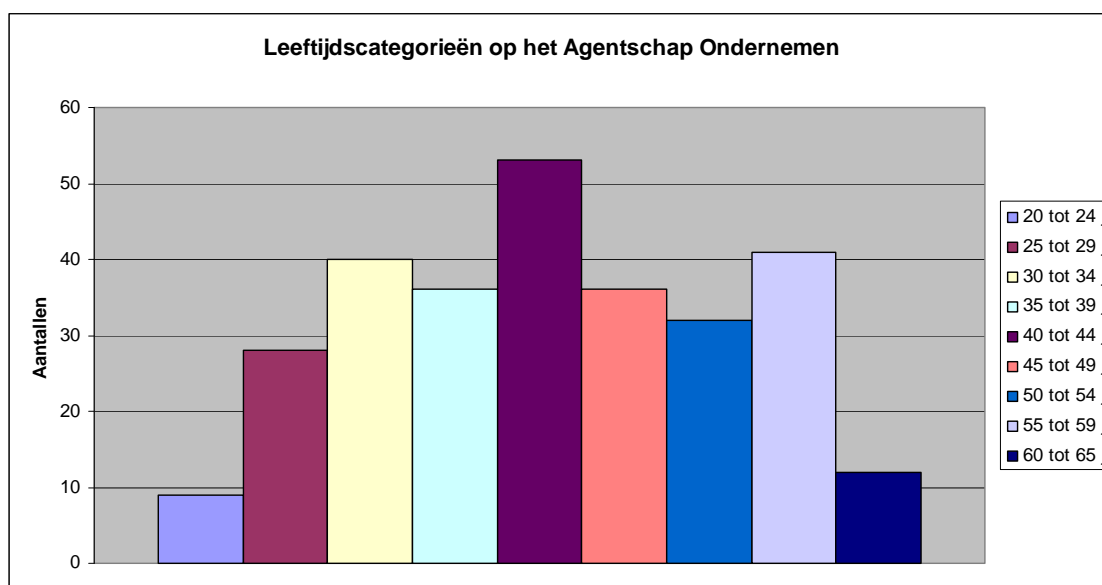
Inzake diversiteit scoort het Agentschap Ondernemen goed voor wat betreft een evenwichtige arbeidsdeelname tussen mannen en vrouwen. 56 % van de werknemers zijn vrouwen. Binnen de managementfuncties blijven vrouwen sterk ondervertegenwoordigd (1 vrouwelijk directielid). Dit is een terugkerend fenomeen binnen de Vlaamse overheid.

De vertegenwoordiging van kansengroepen (allochtonen, mensen met een arbeidshandicap) blijft volgens de officiële Vlimpersgegevens erg klein (minder dan 1%). Omdat deze gegevens binnen de Vlaamse overheid afhankelijk blijven van een vrijwillige registratie door de personeelsleden, geven zij vaak een slechter beeld dan de realiteit op de werkvloer.

Er werd beslist om een werkgroep gelijke kansen en diversiteit op te richten om pro-actief te werken rond de thematiek. We verwachten dat er gedurende lange tijd inspanningen zullen geleverd moeten worden om via het aanwervingsbeleid tot een hogere vertegenwoordiging van de verschillende kansengroepen te komen.

In 2009 stroomden 15 nieuwe personeelsleden in (8 mannen, 7 vrouwen). Een belangrijk deel van deze aanwervingen (11 in totaal) hadden betrekking op een tijdelijke tewerkstelling voor de uitvoering van activiteiten en projecten ondersteund met Europese cofinanciering of zijn te beschouwen als een tijdelijk vervangingscontract. De andere 4 aanwervingen hadden betrekking op de vervanging van de uitstroom op permanente functies. Het aantal permanente functies (280 in totaal) bleef bijgevolg constant.

De leeftijdspiramide toont aan dat we het komende decennium in de uitstroom van pensioengerechtigden een piekperiode kunnen verwachten. Met een verwachte uitstroom van 17 % over een periode van 10 jaar, kan gesteld worden dat in vergelijking met veel andere overheden, de uitdagingen m.b.t. de opvang van de vergrijzingsgolf relatief beperkt blijven.

2.2 2009 – een bijzonder overgangsjaar voor het personeel

De nieuwe organisatiestructuur bracht heel wat uitdagingen met zich mee om te komen tot een nieuwe interne samenwerking. Prioritair werden alle belangrijke interne ondersteunende processen (personeelsadministratie, financiën, communicatie, IT,...) opnieuw uitgetekend en geïnstalleerd om de personeelsleden toe te laten hun dagdagelijkse activiteiten verder te zetten. Hierbij kon ook in belangrijke mate op ondersteuning gerekend worden van de Management Ondersteunende Diensten van het Departement EWI. Gelet op het beperkte tijdsinterval waarbinnen deze oefening diende tot stand te komen, waren de nieuwe workflows zeker nog verbetering vatbaar.

Naast de organisatorische ingrepen bracht de fusie voor de personeelsleden ook een nieuwe beleidscontext en een nieuwe missie en visie voor hun agentschap als werkgever met zich

mee. Deze abstracte engagementsverklaringen dienden nog verder geconcretiseerd te worden tot een nieuw toekomstbeeld voor de personeelsleden. De vraag naar duidelijkheid en betrokkenheid was dan ook erg groot.

In het kader van het uitdagende veranderingsproces heeft het Agentschap Ondernemen betrokkenheid van de personeelsleden steeds belangrijk geacht. Het Agentschap was er zich van bewust dat zowel het abstracte toekomstbeeld als de nog te verbeteren interne samenwerking een belangrijke impact hadden op de motivatie van het personeel.

Daarom werd er door de directie ruimte gegeven om met de personeelsleden een organisatiebreed visietraject op te zetten. In diverse werkgroepen kregen de personeelsleden de mogelijkheid om vrijuit hun mening en suggesties aan te brengen om samen een nieuwe toekomst uit te bouwen. Hierbij was het vooral de bedoeling om naar elkaar te luisteren, elkaar beter te leren kennen en begrijpen. En dit om samen te kunnen komen tot de belangrijkste werkpunten om van de integratie een succes te maken.

De apotheose van dit visietraject was de visiedag op 8 december in aanwezigheid van de meeste personeelsleden en de Vlaamse minister-president Kris Peeters. Deze dag werd in zijn geheel voorbereid door een grote groep van enthousiaste collega's. De minister-president maakte van de gelegenheid gebruik om zijn beleidsvisie t.a.v. het Agentschap Ondernemen helder te formuleren.

De voorlopige conclusies uit het visietraject werden tijdens de visiedag afgetoetst bij zowat het volledige personeelsbestand. Tot slot konden tijdens een geanimeerde speed-dating heel wat contacten gelegd worden met de nieuwe collega's.

3. Communicatie

3.1 Roadshows, infosessies & beurzen

Het Agentschap Ondernemen informeert en sensibiliseert via infosessies en roadshows doorheen Vlaanderen over actuele thema's met betrekking tot ondernemen. Hierbij een overzicht van de roadshows in 2009:

- Kmo-portefeuille, kmo-programma en ecologiepremie
- Kmo-portefeuille voor dienstverleners
- Hoe kan de overheid uw financiering gemakkelijker maken?
- Strategie en innovatie als middelen om uw bedrijf op koers te houden in tijden van crisis

Een selectie uit de infosessies van het Agentschap Ondernemen:

- "Hoe verhoog ik de rendabiliteit van mijn horecazaak?"
- Subsidies voor kmo's
- Is groene stroom uit kleine en middelgrote windturbines haalbaar voor mijn bedrijf?'
- Bedrijven en banken klaar voor de groei. Resultaten van de rondetafelconferentie over kredietverstrekking in tijden van crisis. 9 november 2009.

De infosessies en roadshows van het Agentschap Ondernemen kennen steeds veel belangstelling van ondernemers en intermediairen.

Het Agentschap Ondernemen is ook vertegenwoordigd op relevante beurzen:

- Startersdag UNIZO – 7 mei 2009
- Open Bedrijvendag – 4 oktober 2009
- Beurs Ondernemen Gent – 15 oktober 2009: Het Agentschap Ondernemen deelde met FIT en de Innovatiecentra een beursstand. De beurs werd druk bezocht.
- Bedrijven Contactdagen – 9 december 2009

3.2 Mediacampagnes

Kmo-portefeuille

Voor de kmo-portefeuille werd een doelgroepgerichte campagne gevoerd in samenwerking met bureau RCA. Onder het motto 'back in business', werd aan de campagne gestalte gegeven in print en op de radio. Golf 1 liep in januari/februari 2009, golf 2 in mei/juni.

Preventief Bedrijfsbeleid

Het Preventief Bedrijfsbeleid is een actieplan dat ondernemingen doet nadenken over de succesfactoren van hun bedrijfsbeleid. Op basis van die oefening worden maatregelen voorgesteld om in te grijpen.

Het doel is om bedrijven een spiegel voor te houden. Zo gaan ze hopelijk gerichte acties ondernemen om beter zaken te doen. Het Agentschap Ondernemen wil met Preventief Bedrijfsbeleid uiteindelijk het aantal faillissementen verminderen.

Preventief Bedrijfsbeleid mikt op kmo's die willen groeien door voortdurende verbetering.

Een onderneming in moeilijkheden kan via de kmo-portefeuille de helft van de kosten voor de opmaak van een doorstartplan recupereren, mits zij beroep doen op een erkende dienstverlener.

www.kijknaaruwonderneming.be

Eind 2009 werd een sensibiliseringscampagne gevoerd in de media, in samenwerking met bureau RCA. De advertentie verscheen enkel in print, in vakbladen en in kranten. Periode: november/december 2009.

Hoe kijkt u naar uw onderneming?

Voor uw onderneming er echt voor staat, kunt u het best regelmatig bekijken met uw boekhouder, accountant of bedrijfsadviseur. Met een realistische blik op de zaken - zonder oogkleppen - voorkomt u minstens overnamemaatregelen. Die u gratis en anoniem de test voor uw bedrijf en bijg. zicht op de zaak. De Vlaamse overheid biedt u een stappenplan om de financiële veerkracht van uw bedrijf te herstellen, met gratis eerste advies en deskundige hulp tegen gesubsidieerde voorwaarden.

Surf naar www.kijknaaruwonderneming.be.

3.3 Nieuwsbrief

Het Agentschap Ondernemen stuurt om de 6 weken een digitale nieuwsbrief naar zo'n 100.000 abonnees.

Alle belangrijke topics en recente wijzigingen kwamen hierin aan bod. Elke nieuwsbrief kondigt geplande evenementen aan.

In 2009 werden ook nog 3 papieren nieuwsbrieven verspreid. Wegens besparingen werd er beslist dat dit de laatste jaargang was. Voortaan verspreid het Agentschap Ondernemen nog enkel een elektronische nieuwsbrief.

3.4 Website

Naast informatiesessies en nieuwsbrieven is de website een belangrijke bron van informatie. Hierbij de belangrijkste cijfers met betrekking tot het websitebezoek in 2009:

Tabel 42: cijfers website

Unieke bezoekers	81.575
Waarvan 58.75 % nieuwe bezoekers	
Bezoeken	130.275
Aantal paginaweergaves	397.419

4. Informatiseringsprojecten

Het Agentschap heeft ook dit jaar ingezet op het (verder) informatiseren van de steuninstrumenten en van bepaalde aspecten van zijn interne werking. Hieronder een kort overzicht van de belangrijkste projecten:

4.1 Integratie van de netwerken

De grootste uitdaging op het vlak van ICT in 2009 was de integratie van de beide netwerken van het Agentschap Economie en het VLAO-netwerk. In 2009 werden de eerste stappen gezet in de voorbereiding van deze integratie en werden de voor- en nadelen van beide netwerken uitvoerig gewikt en gewogen en werden de technische en organisatorische implicaties in kaart gebracht. Deze oefening zal in 2010 verder gezet worden.

4.2 Management Informatie Systeem (MIS)

In de loop van 2009 werden de functionele vereisten voor het Management Informatie Systeem van het Agentschap Ondernemen verder op punt gesteld en werd het systeem in pre-productie gesteld.

Parallel daaraan werden opleidingen voorzien zodat de gebruikers de mogelijkheden van het systeem optimaal zullen kunnen aanwenden.

Aan de hand van het MIS kan eenvoudig gerapporteerd worden over de belangrijkste indicatoren voor de steunmaatregelen, onder meer:

1. aantal ingediende steunaanvragen : 48414
Aantal ingediende steundossiers: de aanvragen die ontvankelijk werden bevonden en volledig zijn zodat ze kunnen worden afgehandeld;
2. aantal goedgekeurde dossiers : 39060
Aantal goedgekeurde dossiers: de aanvragen waarvoor een gunstige beslissing werd genomen, dus waar steun wordt toegekend aan de aanvrager (nog niet: uitbetaald !);
3. Nieuwe klanten die een dossier indienen : 16.113
Aantal nieuwe klanten op instrumentniveau: per ingediende aanvraag wordt gecheckt of de indiener reeds vroeger een aanvraag indiende voor hetzelfde instrument. Indien dit niet het geval is wordt deze als "nieuwe klant" bestempeld en meegenomen in deze meetwaarde.
4. gem. behandelingstermijn van afgehandelde dossiers : 86 kalenderdagen
Behandelingstermijn intern: de termijn in kalenderdagen gemeten tussen de datum van het indienen van een volledige ontvankelijke aanvraag en de datum van de beslissing;
5. toegekend steunbudget :: 282 miljoen euro

6. betalingstermijnen (met controle van inspectie) : 59
7. betalingstermijnen (zonder controle van inspectie) : 34
Interne betalingstermijn met inspectie: de termijn in dagen gemeten vanaf de aanvraag tot uitbetaling van een schijf, tot de datum dat het agentschap de betalingsopdracht aan de financiële dienst geeft. Het onderscheid met of zonder controles van de inspectie is belangrijk omdat een betaling waar een controle mee gepaard gaat doorgaans heel wat langere tijd in beslag neemt dan de schijven die zonder controle (bij wijze van voorschot) kunnen worden uitbetaald. De controle vergt immers een resem activiteiten inclusief wachttijden op bewijsstukken vanwege de begunstigde, wat de termijn heel wat langer laat uitvallen.
Interne zonder inspectie: zie 10, maar deze meting geldt voor schijven waar geen controle vooraf nodig is (voorschotschijven, bv. x % bij start investeringen, of y% indien n van de investeringen is gerealiseerd).
8. projectportfolio : 8080
Portfolio aantal: deze bestaat uit de goedgekeurde dossiers waarvoor op de dag van de meting (dus eind 2009) nog minstens één euro kon worden uitbetaald. Elk nieuw goedgekeurd dossier komt in de portfolio terecht, elk goedgekeurd dossier dat volledig werd uitbetaald (of stopgezet, of bij bv. faillissement) verdwijnt uit de portfolio.

De MIS-applicatie werd gebouwd met de IBM-Cognos BI-technologie . De productie van de indicatormeetwaarden gebeurt aan de hand van een set van zg. kubussen. Deze kubussen maken het mogelijk dat de gebruiker on-line via verschillende invalshoeken (dimensions) de activiteiten en kerngegevens (measures) van de subsidiemaatregelen benadert. Ook kan op een of meerdere dimensies dieper worden afgedaald naar lagere niveaus (categories), waarbij de getoonde measures automatisch meteen worden herberekend.

De meetwaarden, dimensies en categories voor de indicatoren worden door MIS dagelijks opgehaald uit de verschillende bronsystemen, en na bepaalde manipulaties van de data (opschonen, aanmaken nieuwe attributen, gelijkschakelen van gedefinieerde velden, ...) worden de kubussen dagelijks herberekend.

Omdat het hier cijfermateriaal betreft dat op basis van de “dry run” werd geproduceerd, kan hier een daar een afwijking met de reële toestand weergegeven worden. De cijfers zijn dus approximatief te benaderen.

4.3 Document Management Systeem voor poststukken (DMS Post)

Het Document Management Systeem voor het Agentschap Ondernemen heeft in eerste instantie de bedoeling orde te scheppen in de poststromen en briefwisseling eenvoudig te ontsluiten voor de gebruikers. De business-analyse voor dit document management systeem

werd in 2008 afgerond i.s.m. de IT-partner EDST. Op basis van deze business-analyse werd in 2009 begonnen met de bouw van het systeem.

4.4 VON-ONLINE

Om de kennisuitwisseling tussen begunstigden van projecten van het Agentschap Ondernemen en andere actoren te bevorderen werd in 2009 een online communicatieplatform gebouwd waarop de verschillende actoren en andere geïnteresseerden informatie en kennis kunnen uitwisselen met betrekking tot de projecten die door het Agentschap Ondernemen ondersteund worden.

Dit online VON-platform werd op 27 november 2009 officieel gelanceerd;

4.5 Economy IV (ondernemingsfoto)

De functionele analyse voor dit project werd gefinaliseerd. De bouw ervan en de implementatie in de website zullen in de loop van 2010 worden aangepakt.

4.6 GIS en databanken

In 2009 werd het inventariseren en ontsluiten van de geografische informatie in GIS van alle bedrijventerreinen in Vlaanderen verder gezet. Daartoe werd onder andere een upgrade uitgevoerd van de GIS software en werd een ArcGis server aangeschaft waarmee een interne webapplicatie ontwikkeld werd.

In de bedrijvendatabank van het Agentschap Ondernemen (Delphi) werd verder werk gemaakt van het verzamelen, actualiseren en vervolledigen van bedrijfsinformatie van alle vestigingen gelegen op bedrijventerreinen van Vlaanderen en van alle ondernemingen of toekomstige ondernemers die met het Agentschap Ondernemen in contact zijn gekomen.

Colofon

Samenstelling

Agentschap Ondernemen

Koning Albert-II laan 35 bus 12 - 1030 Brussel

Verantwoordelijke uitgever

Bernard De Potter

Administrateur-generaal van het Agentschap Ondernemen

Lay-out

Agentschap Ondernemen

Website

Dit rapport is elektronisch beschikbaar op de website www.vlaanderen.be/ondernemen

Wettelijk depot

D/2010/3241/146